

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY

London és Edinburghban (alapított 1809-ik évben).

Biztosítéki alap: o. é. 39 millió forint ezüstben.

Van szerencsénk ezennel közödmösre juttatni, hogy a f. é. január 1-én érvénybe lépett új kereskedelmi törvény alapján és minden törvényes követelmény teljesítése után társaságunk részéről a magyar korona országai számára a budapesti kir. válto- és kereskedelmi törvényszéknek bejegyeztet:

**„North British and Mercantile tüzkar-biztosító-részvény-társaság
BURGER és SCHARF”**

ezég alatt képviselőseget állítottunk, ezen képviselőt külső ügyeire nézve fő-meghatalmazottá **Klapka György** tábornok urat neveztük ki, az ügyet vezetésével pedig **Kohn Gusztáv** és **Kossa Albert** tükár urakat bízuk meg.

A társaság czégét a nevezett tükár urak per procura jegyzendik, azok valamelyikének akadályoztatása esetében pedig **Kunossy Lajos** ur fog a tükár urak egyikével együtt-tesen jegyezni.

A „Mercantile” magyar-angol biztosító társaság üzlete, melynek kockázatai közödmösüléig eddig teljes összegben nálunk viszontbiztosítottak, társaságunkra száll át, oly módon, hogy társaságunk most már a „Mercantile” által kötött minden biztosításra nézve közvetlen felelősségű kötelezettségbe lép.

A társaság a Budapesti válto- és kereskedelmi törvényszéknek beiktatott okmányok erejénél fogva minden tekintetben **alvetette magát a magyar törvényeknek és bíróságoknak és egyttal biztosítási feltételeit is a kereskedelmi törvény**

London 1876, Aprilis hóban.

Teljes tisztelettel

A North British and Mercantile Insurance Company igazgatósága.

1892

Irodák: Budapest V. fűrdő-utca 4-ik szám I. emelet.

határozmányaihoz idomította. Utalva ezen fontos körülményekre, társaságunk bőséges biztosítékaira *) és elismert szabadulvú üzletveire valamint arra, hogy társaságunk — melynek működése az emberlaka földnek majdnem minden részére kiterjed — 67 éves becsületes fennállása alatt egy világtézet híret joggal kiérdemelte, — bátorokdunk a t. cz. biztosító közönséget a társaságunknál leendő biztosításra azon tiszteletteljes megjegyzéssel felhívni, hogy úgy Budapesti képviselősegiink valamint az egész ország területén felállított számos vezér-, fő- és aligynökségeink utasítva és felhatalmazva vannak, minden kívánt felvilágosítással szolgálni; nyomtatott ismertetéseket és biztosítási feltételeket kiosztani és biztosítási ajánlatokat elfogadni.

*) Az 1874-ik évi zár-számla szerint:

Részvény-tőke	£ 2.000.000 = o. é. fl. 20.000.000 — kr.
Készpénz-díj- és kamatbevétel 1874 évben	„ „ „ 10.916.913 — „
Díj- és nyereség-tartalék	„ „ „ 8.622.383 45 — „
	fl. 39.539.226 45 kr.

Ezen kívül az élet- és járadék-biztosítási osztály külön kezelte vagyonát 26.825.133 77 kr.
Összesen fl. **66.364.430 22 kr.**

A társaság tőkét, londoni edinburghi, berlini és bécsi ingatlanokba, továbbá állampapírokba és bank-betétekbe vannak befektetve.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK egytt: egész évre — 12 frt félre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre — 8 frt félre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre — 6 frt félre — 3 *

18. szám. — 1876. Budapest, április 30. XXIII. évfolyam.

PERGER JÁNOS.

PERGER János, nyolcz év óta kassai püspök, az első, kit az alkotmány helyre-állítására óta a magyar felelős miniszter ajánlatára nevezett ki. Ő Felsője a magyar püspöki karba, hosszas és súlyos szenvedés után e hó 5-kén hajtotta le fejét a halál álmára. Ez utóbbi nyolcz év alatt csaknem az egész magyar püspöki kar megújított. Az alkotmányos korszak előttiékből csak az ország primása, ki a miniszterium kinevezetése előtt majdnem az utolsó órában lépett a győri püspöki székből az ország első papi méltóságára, az ősz nyitrai püspök: Roskoványi, az erdélyi: Fogarassy Mihály, a nyugalomba lépett esanádi püspök Bonnaz és Peitler Antal, a váci — vannak fenn; a többi mind az alkotmányos korszak alatt lépett mai méltóságára. Haynaldot a kalocsai, Samassát az egri, Ipolyit a besztercebányai, Szabó Imrét a szombathelyi, Kovács Zsigmondot a pécsi, Lipovniczkyt a váradi, Schlauchot a szatmári, Császkat a szepesi, Dulánszkyt a székesfehérvári püspöki székebe stb. mind a magyar kormány ajánlatára nevezte ki a király.

tanulmányi felügyelővé nevezte ki. Ő azonban a lelkeszi hatáskör után vágyott s megnyerte, hogy 1845-ben nyitrai püspök lelkészre neveztesse ki. Saját körében s hivatalársai előtt szerzett tekintélyének köszönhető, hogy már 1851-ben szabolesi főesperessé nevezetett ki; honnan 1862-ben, királyi kinevezéssel a székesgyházi káptalanhoz Egerbe kanonokká, 1868-ban pedig kassai püspökké lett.

jed, valláskülönbég nélkül sietett üdvözölni beiktatását, melyet az akkor legnépszerűbb magyar főpap, Bartakovics Béla, egri érsek teljesített, 1868. június 27-én. Valóban, a legjobb hír: a tudományosság, hazafiasság és emberszerető apostoli buzgóság híre előzte őt meg. S e hírenek nyolcz évi püspöksége alatt is megfelelt. Zajnéküli csendben, szerény elvonultságban, de azért tevékenyen és jótékonyan működött hivatala körében. Különösen magyarsági és közmívelődési szempontból érdemel működése teljes elismerést. Nagyobb ünnepek alkalmával mindig maga szónokolt székesgyházában s mindig magyar nyelven. A

Perger János kezdte meg a sort az új aerában — s bár évei számára még aránylag fiatal (alig volt 57 éves), neki kelle megkezdnie a sort a halálban is. A püspöki kar egyik derék tagját, a haza egy hű és igaz fiát vesztette el benne. A felvidéken, hol minden pont egy-egy fontos végvára a magyar nemzetiségnek, ő nemesen és férfiasan állotta meg helyét. Mint tudós, mint író és szónok: klasszikai műveltséget, emberszerető szívet s főpapi méltósággal párosított.

PERGER 1819-ben született Zemplén-megye Csertéz községében. Gimnasiunai tanulmányait bevégezvén Ungváron, az egri papnöveldebe lépett 1836-ban, alig 17 éves korában elhatározván magát, hogy tehetségeit az egyház szolgálatának szenteli. 1842-ben fölszenteltetvén, lelkeszi hivatalát Nagy-Kállóban kezdte meg mint segédlelkész; de a hittudományban kitünő jártassággal bíró fiatal lelkeszt érseke csakhamar elvonta a gyakorló lelképásztorságtól s az egri papnövelde

PERGER JÁNOS.

Kitüntetés: Bécs 1873 Kőln 1873 Moszkva 1872
érem-érem. egy-öts legmagasabb kitüntetés ezüst-érem. arany-érem.

FARINA F. Mária 4711 sz. Kőlnben a R. m.

Hogy magyarhoni tisztelt vevőimnek egyedül valódi **KÖLNIVIZ-KIVONATOMNAK** (Extrait d'Eau de Cologne double) vételét megkönnyíthessem, elhatároztam **VÉRTESSI SÁNDOR** udv. illatszerezés úrnál, Kristóftér 1. sz. a. Budapesten kieszénybeni raktárt fölláítani, és kérek minden megrendelést a főnebbi céghez intézni. — Megrendelések utánvétel mellett pontosan eszközöltenek. 1873

Az en **EAU DE COLOGNE-SZAPPANOM** a legjobb hatással a bőrnek folytonosan puhán tartására, minden bőrkütiést eltávolít, és könnyű habzása folytán mint bereztáló szappan is a legjobban ajánlható.

Egy dbnak ára 50 kr. — Egy doboz 3 dbbal 1 frt 50 kr.

Nagybani raktáromat **NEUMANN ALBERT** úr, bálvány-utca 16. sz. Budapesten, tartja fenn.

Extrait d'Eau de Cologne double minden üvegeseje az alábbi védjegygyel és névönással van ellátva.

F. Maria Farina
in der Hofapothek N. 4711
in Postapothek N. 4711
in Bodo

Band I der Steinbacher'schen Schriften

gibt genauen Aufschluss über unser *Heilverfahren* selbst; Band III über die *Impotenz* und deren *radikale Heilung*. Diese wie die übrigen Steinbacher'schen Schriften sind zu beziehen durch

1915 **Hofrath Dr. Steinbacher's**
Naturheilstalt Brunthal (München).

Grünwald Henrik

sirkő-raktár,

Főher: Mária Valéria-utca 9. sz.
Lévay-féle házban.

Ajánlja gazdagon ellátott **siremlék szobor-raktárát**

granit, vörös és szilézai márványból, úgymint homokkőből, mindenféle alakban és nagyságban.

Fentemlélt munkák architektai rajz szerint legpontosabban készíttetnek és a lehető legolcsóbb áron szállítatnak.

Mintarajzok kívánatra díjmentesen küldetnek ingyen.

Assicurazioni Generali.

A főügynökségnek eddig a József-téren 10-ik szám alatt fennállott irodái az intézet házában:

Budapest, Dorottya-utca 10. sz.
alatt léteznek. 1911

A húsvéti ünnepekre!

Kiadásunkban épen most jelent meg:

SZENT HANGZATOK.

Imák, keresztény katolikusok számára.

Szerítette **Albach J. S.**

Hetedik magyar kiadás. kis 12-rét alakban.

Ezen általános kedvelt imakönyv ezáltal jelent meg először ily kis alakban, diszes, színes szegélyű- és egyszerűbb kiállítással finom velin papíron.

Mindkét kiadás kapható: elefántcsont, bársony és bagariabőr-kötésben, gazdagabb és egyszerűbb ékítményűrel; továbbá: színes chagrinbőr-kötésben kulombfőle árakért.

Diszkidásu füzet példány ára 3 frt, egyszerű kiadás füzet példány ára 2 frt. Kaphatók minden helybeli és vidéki könyvtárusnál, úgyszintén

LAFITE és ELSNER kiadóknál
(Budapest, bécsi-utca 6-ik szám.) 1914

Feiweil Lipót

első magyar vasbutor és takaréktűzhely-gyári raktára (alapított 1846-ban)
Budapest, sip-utca 22. sz., saját házában, ajánlja különösen minden mezei gazda figyelmébe legújabb égykorlati **kukorica-morzsolóit**, mikkel 1 egyen 8-10 mértő igen könnyűen morzsolhat, s mitének ára 6 frt. Továbbá mindenféle horog-, kosár- és tizedes mérlegeket a lehető legolcsóbb áron, valamint gazdagon föllétszórt raktárát vas- és kerüi butorokból, mint szintén takaréktűzhelyekből.

Megrendelések csak előleg beklítése mellett lesznek utánvétel teljesítve. Képes árjegyzékek bementve.

Rothauser Testvérek,

Budapest, király-utca 1. Petrovits-féle házban. — Fiók: Hatvani-utca 16.

1 db. szövethöl frt — 50 kr.
1 db. alpacából 60 kr. — 1 frt.

1 db. selyemből frt. 1 — frt 3.
1 db. selyemből bélfelvé. frt 1 50 — frt 4.

Legfinomabb selyemből, szegélyezve, db-nként 2.50, 2.75, 3., 3.50.

Igen elegáns, lyoni selyemből legfinomabban kiállva, db-nként frt 5.00, 4., 4.50, 5 frt.

Nagyon elegánsak, a legfinomabb, ami eddig elő lett állítva, db-nként frt 6., 6.50, 7., 7.50.

A legnagyobb választék és legolcsóbb forrás.

magyar nyelvet első tette megyéjében hivatalos kormányzasi nyelvű a latin helyett.

Saját s egészen hazafias álláspontot foglalt el a népnevelési ügyben, az 1868: XXXVIII. t. cz. keletkezése után. E törvényezik elvei alapján egyházmegyei szabályzatot dolgozott ki s azt kötelezővé tette a megyéjében felekezeti iskolákban, sűrgetvén mindenütt a magyar nyelv, mint kötelezett tantárgy — s a hol csak lehetett, mint tanítási nyelv behozatalát. Általában nagy gondot fordított a tanítás- és nevelés-ügyre, s a mennyire mérsékelt püspöki jövedelmei engedték, nevezetes áldozatokat is hozott arra. Kassán a tanító-képződét a törvényhozás és az újabbkor igényeihez képest átalakította. Az Orsolya szüzek vezetése alatti felsőbb leányiskola virágzására is sokat tett s ebben a szomszéd megyék miveltebb osztályából való leányok nevelésének új lendületet adott; ez intézetben, hol az előtt a német nyelv volt az uralkodó, Perger alatt csendült meg először a magyar szó. Sárospatakon és Sátoralja-Ujhelyen a Bretzenheim hercegné nagy alapítványaihoz szintén hozzájárult, s mindkét helyre ő vezette be a nőneveléssel foglalkozó zárdaszüzeket.

A kassai székesegyház, a középkori esztergomi (ugynevezett gót) építészeti elsőrendű remeke hazánkban, nagyobb mérvű javításokat igényelvén, stilszerű fentartására Perger püspök a biharmegyei szentjohanni apátság javadalmait nyerte; s ezeket addig, míg a munkálatok megkezdhetnének, évről évre meggyűjtötte és kamatoztatta. A múlt nyári zivatarok azonban a javítás megkezdését halasztatlanná tevén, erőlyesen hozzájárult a munkához, mely azonban életében már nem fejezhető be.

Egyházmegyéje szegényebb papjai és tanítói iránt gyakorolta a jótékonyt; ezeknek valódi atyjok volt, s általában a püspöki hivatalt valódi apostoli szellemben fogta fel, „nem hogy uralkodnék másokon, hanem hogy lenne minél többeknek szolgálójuk” — mint Pál apostol mondja.

A tudományos és irodalmi világban, különösen fiatalabb korában, szintén nyomokat hagyó munkásságot fejtett ki. A forradalom előtti években az akkori konzervatív lapoknak, mint a „Nemzeti Ujság”, „Budapesti Híradó”, „Figyelmező” egyik tekintélyes munkatársa volt; a vallási s egyházi folyóiratokban számos hittudományi dolgozata jelent meg. Nagy benyomást tett a katolikus kongresszuson tartott nagy beszéde, melyőt Haynald mellett a legékesen-szólóbb, és Samassa mellett a legtudósabb főpapnak bizonyította.

Súlyos betegsége s hosszú haldoklása, melynek kínait egy római erejével, egy bölcs nyugalmával s egy keresztényen hitével hordozta: emlékezetes marad sokáig. Megható volt, midőn halálát bizonyosnak tudva és közel érezve, egész püspöki díszébe felöltözve ültetette karszékebe magát s papságát begyűjtetvén utolsó „adhortatio”-ját tartá hozzájuk, intvén őket a hitre, a keresztényi türelemre és a haza szeretetére — s körükben utolszor részesült az egyház szentségeiben.

Temetése alkalmával egyházmegyéje ismét kimutatta iránta való szeretetét, s a mily örömmel fogadta érkeztek, ép oly fájdalommal kísérte sirjához.

A városligetben.

(„Andor eszményei” című verses regény III. énekéből.)

Még délelőtt, tehát üres volt,
Tehát szép, kedves a liget.
Minden marasztott, kedvre hangolt,
Beesali mind a két sziget.
Integtetett a lomb, a pázsit:
No még csak egy szempillantásig!
Hogy fut a vén idő vakon,
Ma már ez is gőzszáryakon!

A sorvadó kápolna tornya
Mindegyre sűrűbben köhint.
Tizenkettő immár az óra,
Minden hazamenőre int.
Aggódik otthon a nagynéne,
S Andornak még ma vívni kéne.
Ah, drága perecek, — és pedig
„Beesületig” nem késhtek.

Bár volna sok, sok mondandója,
Mégis szokatlan hallgatag.
Aján egy-egy alkalmi bókja
— Patvarba! — mindig elakad.
Mi máskülönben nem szokása,
Ez egyszer minden udvarlása,
— Min a kacér hölgy jól mulat —
Sovár, mély, néma bánulat.

Mert hát bizony, tagadhatatlan,
Kacérnak látszik egy kicsinyt.
Sőt kapzsi is tán, mint korunkban
A szép, ha rendkívüli, mind.
És hátha még gőgös, kegyetlen,
Gyönyörködő a vert sebeken;
S nem is elég a hódolat,
Több kell szívének: áldozat?

Hisz mostanában ez mind divó
Erköles, szokás elkelő.
Ámbár Leona még csak bimbó,
Andor gyanakszik: ilyen ő.
„Mi vakmerő vágy — mond vidáman —
Egy hónapos padlásszobában!”
(Értvén a bárót ez alatt)
A hölgy, s kicsinylőn fölkapog.

De szép, nagyon szép, mondhatatlan.
És e hibákkal szebb talán.
Foltot mi haszna sejt a napban
Hidég esővén a tudomány?
Ha pusztá szemvaktató fénye
Elföldi mind, mi belső lénye.
És mi csak azt érezzük itt,
Hogy ránk világít, melegít?

És hát hol a szeszélyes bálvány,
Ledébb, változékonyabb,
Mint a felséges égi trónján
Tündöklő szép tavaszi nap?
Hogy hűtelen, előre tudjuk;
S tán melegét elutasítjuk?
Nem nyílik a virág, habár
Vagy ép' mivel rövid a nyár?

Elvégre mit keresne ő itt
Örök szerelmet? 'Sz ő sem ad.
Fenyegetőn elébe ötlök
Egy szép kis új: „bój, nem szabad!”
No hát nem is. — De hát, hiába,
Holdnál erősb a nap világa.
Elbűvöl az, eldandálit,
De haj, emez már elvakít.

A kedves, a jó, hű Eperke,
Ez a mindennapi kenyér.
De Leonának egy kegyperce
Egy földi élettel felér!
Egy ölése mámorával
Kibékít a mulandósággal.
Ki egyszer ily kincsét talált,
Kaczagja a sirt, a halált.

Leona szóban viseletlen
Szeszélyes, mint az óceán.
Véglen hatalma érzetében
Hanyag, könnyelmű is talán.

Sőt mint kit örök ostrom untat,
Adná is olykor már a rútat.
S pulntya, czedá, gondtalan;
Mind hasztalan, mind hasztalan!

Nincs bűn a földön, mit szépsége
Napfénye meg nem aranyoz,
Gonoszságának kedvessege
Egy angyalt kísértette hoz.
Aján a legszentebb imádság
Sátánt megbotrányoztatott eséb.
Örvény, a melybe ha tekint
Halandó ember, veszve mind...

Vajda János.

A CSUDÁLATOS TÖRTÉNET.

(Nagymama meséje.)

Irta **Baksay Sándor.**

(Vége.)

XVI.

Dél elmúlt. Ákhábnának nem sok ideje maradt a bucsuzásra. Sorban kezet fogott mindenkivel, ajánlotta őket isten oltalmába. Utoljára Zsellérre került a sor.

Az ifju ember megcsókolta a nyújtott kezet. Azután megcsókolta másodsor is, de azért csak nem bocsátotta el. Látszott róla, hogy mondana valamit, ha merne.

„Asszonyom! ne hagyjon itt ilyen egyedül, ilyen magamra. Ne távozzék.”

Ákhábné megköszönte a becsületbeli marasztást.

„Kegyednek magának is távozni kell ma holnap.”

„Hagyja hát itt Péterkét vagy Bénékét; meglássa milyen jó pajtások leszünk.”

Péterke, Bénéke versenyt ugrottak le a kocsiról és ajánlották magukat, hogy itt maradnak.

„Nekik tanulni kell. Azért költözünk Paskútra, hogy megkezdhesék a deák iskolát.”

„Hát — hát —” mondá akadozva, s még jobban megszorította az özvegyasszony kezét — „Róza leányasszony!”

Róza leányasszony erre a szóra elfutott a negyedik kocsihoz, ott megfogott egy kötelet, hogy majd rövidebbre huzzza. Hívta segítségül kurátor urat, hogy milyen tágan kötötték meg a nagy almariumot. Kösse kigyelme szorosabbra, mert le talál fordulni a sok edénynyel.

„Hová gondol uramócsém!” felelt az özvegy meglepetten a váratlan nyilatkozatra, mely oly rosszul volt kifejezve. „Soká lesz az, míg ilyen ajánlatot tehet valakinek.”

„De nem lesz az soká tiszteletes asszonyom!” felelt Zsellér helyett a bíró, „mert ha Isten megtartja az én kezemben a bírópálczát, nem prédikál a mi katedrálkban senki ő kigyelmén kívül. Ugy mondom ezt, mintha az egész falu mondaná.”

„Hát a héthársi tiszteletes?”

„El sem jönne az mihozzánk” — fordítá a bíró a szót — „csak hitegetett bennünket, hogy a héthársiakra rájesszen, a miért csatakat adtak neki széna helyett, meg vörösbujáju fivét.”

„Ugy van! zúdult rá az egész külső belső előjáróság. Még a templomot is bezárjuk, ha nekünk más papot akarnak adni.”

„Elmehtetek a válaszárt, ha így lesz?” kérdé Gedeon halkán.

„Vezérelje az Isten az ő szent akarata szerint”, felelt az özvegy.

„Elmehtetek-e a válaszárt Róza leányasszony?”

„Hová?” kérdé a leány nagy tettetéssel és zavarral, és a kocsiába lépett.

„Már az nem a leányasszony dolga.” Szólt oda a bíró. „Az a mi dolgunk lesz. Punktum.”

Ugy is lett. Gedeont a somosdi egyház lelkészévé választotta. Nem ment az könyven; egész harcot kellett folytatniok a konsistoriummal. Először azt vetették ellenük, hogy fiatal ember az még, vannak nála érdemesebbek is. Azután meg, hogy nagyramenendő ember, nem kell megromtani a szerencsét azzal, hogy ilyen kis helyre lefoglalják. Azután felkerült, hogy most is fenyték alatt áll az igazság miatt. Mikor ez sem használt, kiderítették, hogy vesztegetett. Az iskolás gyerekeknek papírost osztogatott ingyen; egy embernek keresztelő levelet adott ki szintén ingyen; egy izben tűz ütött ki a faluban, és egy fecskendőre és az oltásban nagy buzgóságot fejtett ki, hogy csuronviz lett bele; hetenként kétszer borotválkozott, így akaráván magát kelletni; magas sarku eszmat visel, hogy nagyobb szál embernek lássék: mind olyan álnok nevei a simoniának, melyekkel holmi furfangos Hippocentaurusok magukat a tudatlan és együgyű község szeretetébe beszínlenti szokták.

Utolsó erősségképen hivatkoztak ellenük a rendszabályra is. Káplán nem lehet pappá ott, a hol káplánkodott.

Mind hiába. Az előjárókat nem lehetett levenni lábukról. Hiszen ők szívesen beleegyezének a Szent Atyaság törvényébe, de nem mernek; mert az asszonyok azzal bocsátották el őket hazulról, hogy Zsellér urammal térjenek haza vagy sehogysem.

Ezzel aztán meggyőzték a szent széklet, a mi pedig nehéz dolog, mert a konsistorium igen hatalmas — kivált a papi rész. A világi urak könnyebben engednek a „tekintélyükből”.

A konsistoriumról mentek egyenesen Paskútra Ákhábnéhoz a válaszárt. Vitte a bíró az ifju tiszteletet; mert a mi embe-reink nemcsak a papot szeretik választani, hanem a papját is. Innen ez a példabeszéd (egészen kálmista találmány): kin ek a pap, kinek a papné. A papválasztás nem mindig szokott jól itni ki, vagy legalább nem mindenkinek meglegedésére: keserű harczok előzik meg; duzzogás, idegenkedés marad utána, mint árviz után az iszap. Sok szegény fiatal azon veszi észre, hogy meg sem melegedett, már is hideg a helye. De azért nincs veszve semmi, mert egy szerencsésen intézett papné-választás mindent helyrehoz. Egy csinos kis takaros papné, — gondos, szives, barátságos, a ki a szegény embert is megkigyelmezteti, nem nagyralátó, nem házsártos, nem pompázó, nem csatárszó — csak olyan ékessége azoknak a faoszlopos tornáczu parokhiáknak, mint akár egy debreczeni széniorból lett pap a maga katedráljának. Hatása nagyobb és tartósabb is, mint férjé. A férj előregszik, elkedvetlenül; hangja elbágyad, szorgalma meglankad, megújnak; megtalál gazdagodni, megirigylük; összeütközésbe jön a presbyteriumával; egyik-másik embert megleckéz, azok úgy állnak rajta bosszút,

hogy felé sem mennek többé a templomnak, hanem a szomszéd faluba járnak el kiénekelni magukat: ellenben a papné folyást megmarad a népszerűségben és árnyéktartóvá lesz férjének. Ékessége a falunak, míg fiatal; vigasztalása és jölte-vője, mikor élemedik, — azzal a fehérbodros fejkötővel és kék tiszta konyhakötővel. Mert senkisé tud olyan jó, betegnek való ételeket, és olyan hasznos, hideglelés ellen való italokat készíteni, mint a tiszteletes asszonyok. Hát a viszátkodó házások nem ötlet tekintet első főrumnak, mielőtt a muzeumra appellálnának? Igen bizony; mert a muzeumban mind a kettőnek bizonyos a vizes pokrócz; a konyhán ellenben egy pohár bor és egy darab lepény, — egy pár nyájas szó kíséretében, — ugy összebékítet „embert” és „menyeeskét”, hogy a muzeum feleslegessé válik. Hát az ügyesbajos emberek nem a tiszteletes asszonnyal tartanak tanácsot, mielőtt a lelkiatyától engedelmet kérnének bátor bejövételükért? Hát a szegény ember nem szíve szerint örül, ha a tiszteletes asszony méri be tőle a buzát? mert tudja, hogy az nem kötözködik egy kis vadborsó vagy rostaalj miatt, nem kutatja a szénában a penészt, nem méresikéli a disznólábat, hanem elveszi jó szívvel, a mit az uristen adott. Legfeljebb a fonál tekintetében szigorú, s azt bizony jól is teszi; nem árt a lányesélédnek, ha jó fonásra szoktatják. Hát hogy ne volna jussa beleszólni az eklézsziának a papné-választásba?

A kedvező választ három hét múlva menyező követte. Az eklézsia tartotta ki, mert az is az eklézsia tiszte, csak ugy mint a temetés. Nagy násznép, esimos somosdi menyeeskék, tizenkét lovas legény, urasági eszta. Sohasem láttak Paskúton olyan násznépet. Irigylették is a purgerek, és mind megegyeztek abban, hogy egy özvegy tiszteletesének — a ki szellérségben lakik köztük, — nem illeli a leányát ilyen nagy szerencse.

Az esküvő után néhány hétre Ákhábné is meglátogatta a fiatal párt.

Elfogódott a szíve, mikor távolból megpillantotta a kőkeresztet a temetődombon. Hányszor megkoszoruzta ő azt, s most az isten megengedte, hogy a leánya folytassa az ő boldog munkáját.

A parokhia tárt kapuján keresztül a nagy kortéfa bolyngatott eléje. Mintha feddőzni akart volna vele; engem akartál te kivágnatni néhány garasért? Engem? Hát nem az én árnyékomban nőtt fel minden gyermeked Árontól Bénékig? Nem én hintem be illatos szirmokkal ukokád bölcsőt? Asszony, asszony!

Volt öröm. Alig győzött vele betelleni. Gedeon napközben három ízben is hívta a kertbe. Ákhábné mindannyiszor elkedvetlenedett, és hallatlanná tette a figyelmeztetést. Végre megvallotta, hogy nem mer odamenni; attól fél, hogy a pusztá kert rákiált. Mennyi örömtől fosztotta ő meg az ő szeretteit azzal a pusztitással.

„Hjah!” felelt Gedeon gonosz egykedvűséggel, miközben szeméi találkoztak Rózával — „a káröröm bűnös öröm; bűnös örömben nincs boldogság. Sohasem árthat egy másnak az ember, hogy maga is kárát ne vallja. — Hanem azért nézzük meg.”

Ákhábné meglepetve hőkent vissza a kertajtóban. A virágokba öltözött pünköszt

gazdag pompáját látta ott. Rózsák és liliumok, — az elvirágzott tulipánok, magasra szökkenet fodros erdeje, a jáczintágyak, és irisek bujakövérségű levelei, — mint egy egész tábor kivont karddal, várták diszszemlére az öreg asszonyt.

„Nem is tudtam édes fiam, hogy ilyen jó kertész vagy!” mondá — magához térvén ámulatából.

Gedeon megmagyarázta kertészete titkát, és elbeszélte Róza családságát.

Az özvegyasszony megragadta azokat a hitetlen kezeket, és összevissza csókolta.

„Kedves kis kezeim! nagy terhet vetettek le a szívemről.”

XVII.

Ákhábné ez időtől fogva nyugodtan élt Paskúton. — Ezt a várost az isten rendelte lakóhelyül sok szegény özvegy papnénak. Fel is használják; lám a nagy-utca minden második házában egy-egy magunkforma özvegy lakik. Taníthatják fiaikat költsék nélkül, és nevelhetik nagykorukig szemük előtt: választott tárgyai az isteni gondviselésnek. És egyszerűsmind eszközei is; mert sok szegény aggodó atya egész bizalommal adhatja hozzájuk gyermekeit. Felfogadják olesón, mert nyereszkedni nem akarnak, — mint Deperdite szomszéd, a ki olyan nagyra van a felfujt kásátjával, a mivel magához bolondítja a sok torkos gyereket. Ákhábné bizony nem mazzolozott sóha; tudta magáról, hogy szegény szülőktől nem telik bőven; de gondja volt a gyerekeknek testükre, lelkükre, felügyelt rájuk, hogy tanuljanak. Még maga is kikérte tőlük a leczkét; a deklinációt, konjugációt, a frázisokat.

Áldják is érte. A sok szegény fia, a ki az ő kezén ment keresztül, még most is csókolja a kezeit; ugy szeretik, mint a szülőanyjukat. A maga gyermekeit is felnevelte mind, tudományra, tisztességre. Az isten nagy néppé tette. No meg aztán a kedves Rózájának is van egy bunfordi fia, a kit tart; — de nem ruhával, mert azt nem győzné. Ugy hívják, hogy Borzasházy Ruharéz Pál... Ismered-e?”

„Aj nagymama! — felelt neki a piros czicz-huzatu dunyha tulajdonosa — akkor te magad vagy az Ákhábné, és Áront te neveltél fel. De még nincs vége a mesének: Mi lett Áronból?”

„Áron Bécsben lakik, sohasem ment akadémiára. Azt hírléi magáról, hogy ő ágens, de nem igaz. Kereskedik a pénzé-vel. Azt mondják, van Bécsben egy nagy piac, a hol csupán csak pénz árulnak, adnak-vesznek nyereségre; egyik elbukik, másik meggazdagodik egy-két hét alatt. Nem tudom hogyan megy az Áron itt tölti egész életét. Mikor országgyűlés van, lejön lakni Pozsonyba, és megszorult jurátusoknak és könnyelmű követeknek pénzt kölcsönöz; zálogra, nagy uszoriára. Hintóban jár és négyemeletes házban lakik. Azt mondják, több van százezer forintjánál.”

„Nem verte meg az isten?”

„Az isten? hogy érted azt édes fiam?”

„Nem vette el a pénzt? Az olyan ember megérdemlé, ha az isten megverné?”

„De nem szegénységgel. Annyi millió ember van a világon a ki szegény és becsületes. Hát már most az isten azzal büntessen egy gonoszt, hogy ezekkel egy

sorsba helyezze? A szegénység nem büntetés édes fiam.

„De hát akkor miért nevezted a mesédet csudálatos történetnek?”

„Hát nem csudálatos? Emlékezzél Józsefekre, a kit az isteni szeretet kivézért az ő kútból, kiemelt a szolgaságból és szabadítójává tette azoknak, a kik életére törtek. Nem volt az csudálatos? De ilyen csuda dolgokat nemcsak Józseffel tett. Mindnyájan Józsefek vagyunk. Minden ember megtalálja a maga életében az isteni jószág csudáit, a ki gondolkozni és emlékezni tud. De nem minden ember egyformán használja föl, mert az emberen magán áll azt elfogadni vagy megvetni. Én nem tudom megmondani, melyik a nagyobb csuda: az-e ha valaki elfogadja és felhasználja idvességére; vagy az, a ki megveti, és életével, melyet a mindenható meg akart szentelni, meg bírja hazudolni azt a mindenhatóságot. Ezt a szegény Áront csaknem megkötözte, hogy foglyává tehesse az isteni kegyelem. Attól a golyótól kezdve, mely anyja szívét furta keresztül, minden körülmény oda munkált, hogy választott edény nyé legyen és lett belőle pénzes zsák, melyből a lelket kiszorították a lázsiások. Hát miért volt akkor debreczeni szénior? Mire való volt neki az arab, görög, zsidó, szanszkrit nyelv? Annyi talentum, annyi lelki kegyelem mellett uszorássá lenni! Isten oly világosan megjelentette magát ő neki: és ő mégis hamisan mert esküdni az előtt az isten előtt. Soha senkiért a könyörület, a szeretet nagyobb áldozatokat nem tett, mint ő érte. A kikkel csak találkozott az élet útján, azok mind jót tettek vele; senkitől sem tanulhatott mást, csak feláldozást és szeretetet, — a szoptatós anyjaitól kezdve Csepü Marciig

PHILADELPHIA. — A Fairmount-park.

és addig az emberig, a ki halála óráján is az ő sorsa enyhítésére gondolt: és ő mégis önző és szívtelen maradt. Nem csuda ez? Keserves lezckékben is volt része, melyek egy fenevadat más utra téríthettek volna, ő azokra is érzéketlen maradt. Nem csuda ez? Az isten ötet hiába őrizte, hiába szerette, hiába intette, hiába kereste, hiába kergette, hiába verte. Hiábavalóvá tett magára nézve minden isteni nagy kegyelmet. A kit az egész világ karjaira vet, az kizárta szívéből az egész világot. Él egye-

PHILADELPHIA. — A Girard-Avenue hidja.

dül, ridegen, család nélkül, a pénzének. Nem csudálatos ez?”

„De téged csak megáldhatott volna a jószágodért az isten!”

„A jószágomért? Aratom a mit vétetem. Semmi panaszom az aratásom ellen.

Az a sorsom, a mi volt atyáimé. Nyugodalom a lélekben, megelégedés azzal, a mit isten a földi jóból ad. Nem áldás ez? Nem szeretett engem az isten? Elhagyott valaha? Nincs nyitva az én utam ő hozzá minden pillanatban? Nem áldás ez? Ha kevély akarnék lenni, azt is mondhatnám, meg vagyok áldva mások felett, érdemem felett. Annyi gonddal megtisztelt, annyit bizott rám; adott erőt is, hogy megfelelhessenek; adott jutalmat is. Gyermekeimet felnevelhettem, — nem tudom hogyan, nem tudom miből. Isten segített benne. Mind hiv és istenfélő. Szívem nyugodt és vidám. Hallottad te nekem valaha egy zugolódó szómat? Nem, édes fiam, még a szent isten sem hallotta-soha, a ki a szíveket méri.”

„Nagy szó ám az nagymama!”

„Nagy szó, de nem hallotta.”

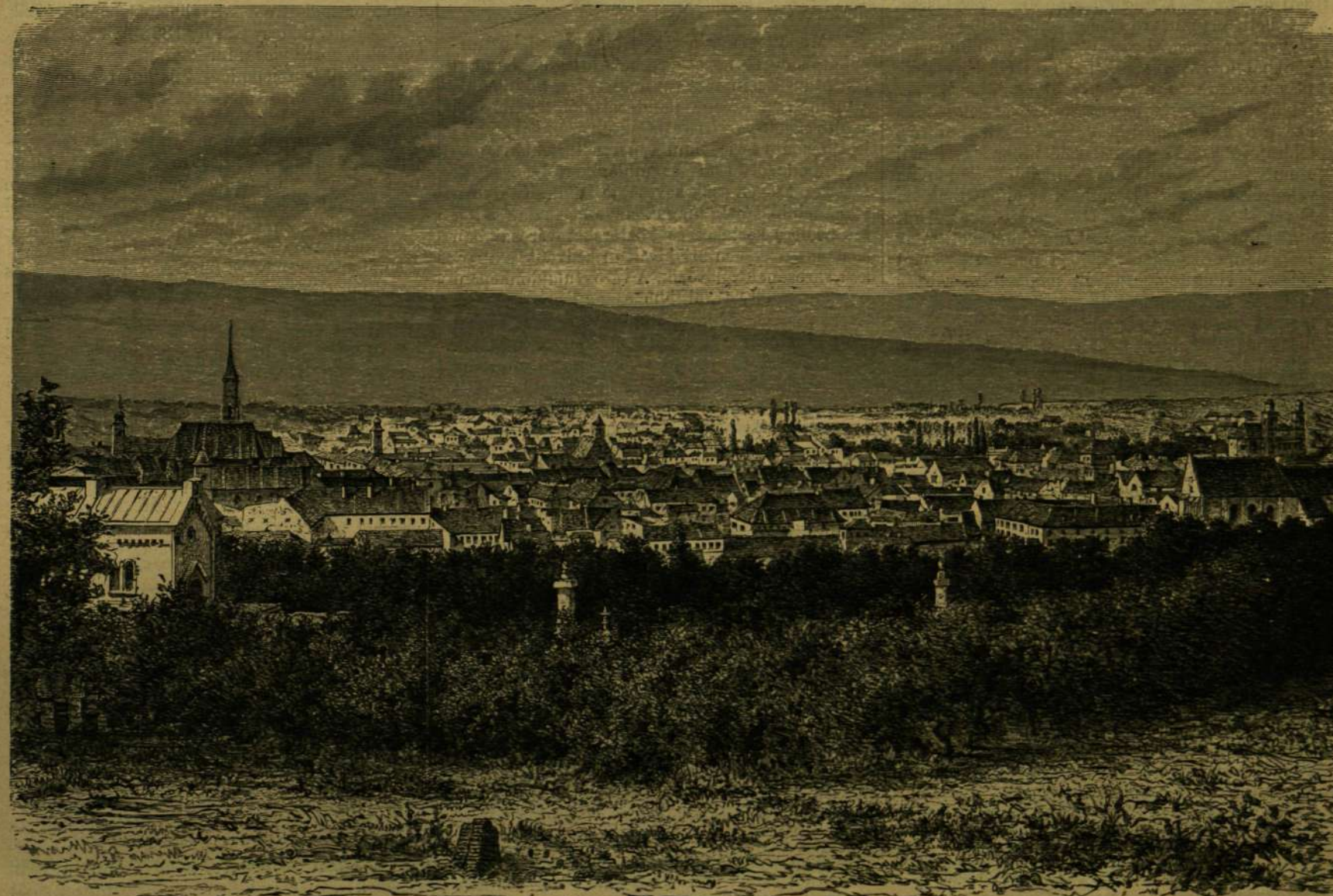
„Jó éjt nagymama! Majd gondolkodom róla, hogyan lehet az?”

„Gondolkodjál édes fiam, de az nehéz dolog neked. Majd egykor bemegy az erős istennek szentséges helyeibe, és megérted ezeknek végeket. Azt mondja az irás. — Jó éjt!”

Most már értem. Gyakran megjelenik előttem ezen öreg asszonynak alázatos és kegyes alakja. Sem egy talpatnyi földet, sem egy sárgunyhót nem mondhatott sajátjának soha. Nem még egy darab kenyeret sem, azon a mindennapin kívül, a mit napról napra kért, és a hiv isten meg is adott neki.

Dr. VASKOVITS JÁNOS BUDAI VIZGYÓGYINTÉZETE.

KOLOZSVÁR.

Ez a szegény asszony. — a Zsellér Palkó — (két Aron példája jókor elretentett a debreczeni szénországtól és ennek következményétől a debreczeni kántorságtól is) vagy családiasabban néven a Borzas-házy Ruharéz Pál nagymamája — ebben a szegénységben azt vallotta magáról, hogy ő mások felett meg van áldva istentől. — Boldog volt. Könyörgött, hitt, bizott, szeretett. Ez volt az ő élete.

Vázlatok Philadelphiből.

I.

Május 10-én Philadelphia, a máskülönből csendes quaker-város, melyet mostanában minden amerikai büszkén nevez a „Százados örömműny” és a „Függetlenség városának” (Independence- vagy Centennial-City), oly nagy-szerű nemzeti ünnepléssel meggyújtásának leendő színhelye, a mely a szabadságszerető Amerika gyermekeinek szívében örök időkig emlékeztető fog maradni. 1874. februárjában történt, hogy az észak-amerikai Egyesült-Államok akkori és jelenlegi elnöke Grant Ulysses a kongresszus tanácsához és képviselőházához külön ízenetet intézett, a melyben mindkét törvényhozó testületnek nagyon a szívére kötötte, hogy közeleghen az Egyesült-Államok történetében a legfontosabb eseménynek, vagyis a függetlenség kimondásának századik évfordulója, ennek méltó megünneplésére a szükséges lépéseket jó eleve megtegyék. Az elnök emlékeztette a tanácsnokokat és képviselőket, hogy három európai nagyhatalom (Angol-, Francia- és Ausztria-Magyarország) rendezett már nemzetközi kiállításokat, s ő nagyon helyesnek tartaná, ha 1876. július 4-ike, a függetlenség kimondásának századik évfordulója, szintén hasonló nagyfontosságú eseménnyel örökítenék meg, hogy „bemutathassák a világnak egy oly nemzet nagyságát és előhaladását, melyben a legalacsonyabb épen úgy, mint a legmagasabb állású polgár szabadságra, dicsőségre, jólétre és becsületésre törekszik.” A mi az indítványozott nemzeti ünnep és köztartás színhelyének választását illeti, erre nézve Grant elnök teljes joggal jegyezhet meg, hogy a választás különböző okoknál fogva alig eshetnék az Unió bármelyik más városára, mint épen Philadelphira. Ha tekintet nélkül hagyunk is e városnak igen kedvező s az említett célra legalkalmasabb földrajzi fekvését, mindenekelőtt már a történeti események és emlékek is leginkább Philadelphia választását tették ajánlatossá és elfogadhatóvá. E városban kiállították ki György király elpártolt alattvalói a függetlenséget és önállóságot, mely Észak-Amerika lakóit szabad nemzet gyanánt emelte a világ többi művelt nemzeti sorába s melynek örömműnyét az egész világ részvétele mellett az idén megülni szándékoznak. Ugy hiszünk tehát, hogy nem épen fölösleges szolgálatot teszünk olvasóinknak, midőn e már is oly nevezetes, és az idejünk és közkiállítás által meg nevezetesebbé váló amerikai várost, habár csak röviden is, rajzban és szóban megismertetjük, mielőtt a tárlatról és százados örömműnyről időnként adandó közleményeink sorozatát megkezdjük.

Philadelphia tulajdonképeni alapításának története ama régi korba vezet vissza, mikor még az egész nagy területmű vidéket, hol jelenleg a város és szomszédsága terül el, hatalmas öserdők borították, melyben csak medvék, farkasok és haragkedvelő indiánok barangoltak, kik a halászó idény alatt egyszerű sárkunyhókban tanyáztak a két folyó (Schuylkill és Delaware) közt elterülő rónaságon. 1337 körül, tehát több mint 40 évvel Penn Vilmosnak odautazása előtt, svéd kivándorlók települtek meg a két folyó között, s a vidéket „Uj-Svédországnak” (Nye Sverige) nevezték el. A svéd települők vetették meg a „Testvéri szeretet városának” (Philadelphia) alapját, úgy hogy mikor Penn Vilmos a quaker-testvérekkel, kik magukat a „barátok keresztény társulatának” és a „világosság követőinek” vallották, oda érkezett, már meglehetősen virágzó gyarmatot talált a Delaware partján. Penn Vilmos, Philadelphia második megalapítója, ki a szétszört házakból és kunyhókból álló gyarmat helyén egy nagy jövőre számító való-

ságos várost tervezett, II. Károly angol királytól többször megújított kérése után 1680-ban nyert, örökösire is átzálló engedélyt arra, hogy Angolországban észak-amerikai, akkor még teljesen parlagon heverő birtokán a mostani Pennsylvania állam területén gyarmatot alapíthasson. A brit korona e birtoka körülbelül 2450 negyzög mérföldnyi területet foglalt el s a király utasításához képest már akkor Pennsylvania nevet kapott. Penn Vilmos e tartományt ama 16.000 font sterlingnyi követeles fejében kapta, melyet a kormánytól tengernagyi (admiral) minőségben elhalt atyja örökségéből kellett volna kapnia. Penn 1682-ben az indiánoktól nagy földterületeket vásárolt s az említett két folyó közt, azoknak egyesülésétől valami öt angol mérföldnyire, a svéd gyarmatnak részint épen a helyén, részint közvetlen közelében amaz újabb Philadelphiat alapította meg, mely nagyság- és fontosságára neve ma már az Unió második városa, s melynek az 1875. évi népszámlálás szerint 800.000 lakója van. Az öreg szilfa, melynek lombjai alatt Penn Vilmos tömörék földbirtokának megvásárlásakor az alkut megkötötte, Schackamaxon (ma Kensington) közelében állott, miért is ama hely nevét a városnak számos utcája és köztére viseli ma is. E fontos szerződésnek, a melyről azt állítják, hogy az egyetlen oly szerződés volt, mely eskü nélkül kötötték s még sem szegte meg soha egyik fél sem — tehát ama nevezetes és fontos szerződésnek, hallgatag tanuja tovább fennállt egy századnál még azután is. Nyári évszakok alatt sokáig szolgált kedvező gyűléshelyül a folyton emelkedő város ünneplő polgárainak; árnyékában többször tartottak isteni tiszteletet. Végre 1810-ben egy erős vihar gyökerestől kitepte a tiszteletreméltó vén fát, s ma már alig észrevehető kis kődarab jelöli a helyet, a hol egykor állott. A látogató a Beach-street keleti oldalán fogja megtalálni ez egyszerű kövemeletet; azonban vezető nélkül aligha odáig jut az idegen utazó, mert Philadelphianak nem minden utcája épült egyenes irányban és egyenszögű átmenetekkel, mint a hogy ezt a város legtöbb leírásában olvashatjuk; ha Kensington (így nevezik a város eme részét) valaki személyesen akarja meglátogatni, csakhamar észre fogja venni, hogy Philadelphian is vannak rendetlenül épített utcák.

Mielőtt magát a várost, nagyszerű közintézetét és egyéb nevezetességeit a legujabban ott járt utazók kalauzolásai mellett megtekintnék, a május 10-én megnyilandozó közkiállítás helyére, a Fairmount-parkba vezető útvasínyt, melyhez hasonló terjedelmű s melynél szebb és jobban gondozott sétatér és mulatókertet az egész föld kerekén csak keveset találunk. Különből Philadelphiat még maguk az amerikaiak is, a kik pedig a kerteket és köztételeket városaikban és azok közelében oly kiválóan kedvelik, a „parkok városának” nevezik. A város tulajdonképeni határain belül sokkal több és nagyobb területű ter van közhasználatra átengedve és ezek sokkal nevezetesebbek úgy szépségük, mint a hozzájuk fűződő fontos történeti emlékek miatt, mint az Egyesült-Államok bármelyik más városában. Ott van például a Függetlenség-tér, a Függetlenségi csarnokkal átellenben, továbbá a Washington-tér, az egykori Potter-mező, hol több mint 2000 amerikai harcos nyugosza örök álmát; a Franklin-, Rittenhouse- és Logan-térek, a nagyvárosi sétányok megannyi gyöngyei s a nevezetesebb történeti események megannyi érdekes színterei; ezeken kívül számtalan kisebb tér, melyek nagyban emelik a város szépségét, gyarmatjait lakóinak élvezetét s javítják az egész környéknek különben is elég kedvező egészségi viszonyait.

Azonban mind e szép köztételek és mulató helyek közt első helyen áll Fairmount-park, Philadelphia méltó büszkesége. E mindennemű tájszépességekben gazdag és ritka gondtal ápolt nyilvános kertekhez a Girard-Avenneről a Schuylkill-folyón át igen szép sodronyhid vezet, melyet nagyobbik rajzuknak tüntet föl. E ritka izléssel készült hidat, melyre a Girard-College előtti tőről valóban pompás kilátás nyílik, „Clarke, Reeves és Társai” amerikai cég építette. A mi Uj-Yorkra nevez a Central-park, mely szintén a világ legnagyobb és legszebb nyilvános kertje közé tartozik, ugyanaz Philadelphia nézve a Fairmount-park, mely több mint 3000 acre-nyi terület foglal el. Itt fogják megünnepelni a függet-

lenség kimondásának századik évfordulóját s itt emelkednek a szebbnél szebb kiállítási épületek is. 1871 őszén a park egy szabadabb fekvésű helyén a nemes lelkű Lincoln Ábrahám köztársasági elnök emlékére nagyszerű bronz-szobrot állítottak fel. E kegyeletes emlék közelében a Lemon-Hill nevű domb emelkedik, melynek csúcán egy történeti nevezetességű épület, Morris Róbert lakása áll. Morris Róbert főleg tömörék vagyonával mozdította elő honfitársainak ügyét a függetlenségi háborúk alatt és ama kor legkiválóbb vezéregyéniségei: Hancock, Franklin, az idősb Adamsok stb. benső barátságban álltak vele. Ő reá igazán talált az a mondas, hogy a köztársaságok hálátlanok, mert Morris Róbert, miután összes vagyonát a közjóra áldozta, életének vége felé három évig volt kénytelen az adósok börtönében sínlódni.

E parkban, a Schuylkill folyó partján, a város közepétől két angol mérföldnyire van elhelyezve Philadelphia legnagyobb vízvezeteki műve is, mert azonkívül a városnak még több apróbb vízvezetése van. E vízvezeték 30 acre-nyi területet foglal el, a melynek nagyobb része az ugynevezett Mountra esik, mely a folyó vizűre fölött valami 100, s a város legmagasabb pontjait fölött 60 lábnyira emelkedik. A viztartó négy kisebb reservoárt oszlik, melyekben összesen 22 millió gallon víz fér el. A kisebb viztartók egyike ismét három alosztályra van elkülönítve, melyek szűró kutakul szolgálnak. Az egészet sétantak veszik körül, melyekről a városra igen szép kilátást lehet élvezni.

Dr. Vaskovits János budai vizgyógyintézete.

Alig néhány évtizede, hogy Priesnitz a hideg víz kitünő gyógyhatását fölismerve, grüfenbergi intézetében a vizgyógymodot rendszeresen alkalmazni kezdé: és ma már a vizgyógyászat egész külön ágazatát képezi az emberi tudásnak s a vizgyógyintézeteknek száma úgy Európa műveltebb államaiban, mint az újvilág részben folyvást növekszik. Hazánkban is gyarapodnak ez intézetek, s ezek közül ezuttal a dr. Vaskovics-féle ismertetjük meg, mely a budai városmajor mellett, a Kis-Svábhgye lábánál fekszik.

Ezt dr. Siklós Károly 1853-ban alapította, később a korintyzeai fürdőtársulat vette át, míg végre 1869-ben jelenlegi tulajdonosa, dr. Vaskovits János birtokába került, a ki pótolta az intézetben észlelt hiányokat, gazdagította a felszerelést, nagy gondot fordít beteggyógykezelésre és lankadatlan kitéréssel törekedik az intézet emelésére. Ennek vendégei évről évre szaporodnak is, s maga az intézet épülete az idei tavaszra díszesen kiépítve, barátságosan emelkedik ki tornyos tetőjével a városmajor fái közül a zugligetbe rándulók felé. A városi zajtól és portól félre, de mégis a város egész közelségében, kies helyen fekszik, a nyári lakások közt. Az intézet kertjét nem is számítva, az üdülő betegek számára ott van a városmajor nagy sétatérja is, mely kár ugyan, hogy nem élénkebb, de az intézet környékül annál kellemesebb.

Dr. Vaskovits beteggyógyintézetét a vizgyógyászatilag kezel, rendszerint a Priesnitz-féle, s csak ritka esetekben a Schroth-féle gyógymod alkalmazásával. E gyógymodoknál minden az anyageserére van fektetve. Így dr. Munde, s vele mások a vizgyógyászatot arra az elvre alapítják, hogy minden orvoslásnak főfeladata a természet önjavítási törekvéseben elősegíteni, mi az organismus működésének izgatás segélyével való fokozása, vagy esillapítólag való lehangolása, tehát az anyageserének gyorsítása és nagyobbítása, vagy lassítása és csökkentése által eszközölhető. Mivel pedig a víz e hatások előidézésére alkalmas, a vizgyógymod minden egyéb orvosi szer mellőzésével számos akut és idült betegség ellen sikerrel alkalmazható.

Vizgyógyintézetek helyeinek kiválasztásánál mindig a víz és levegő a két főtenyezés. A budai városmajor levegőjéről mi fővárosiak jól tudjuk, hogy sokat ér, forráskútjából pedig a vizet szerteszét viszik puttonokban és hordókban a budai részre, ép úgy, mint a pesti részeken az Orecy-kert vizét. Az intézet saját vízvezetéké által van összekötve a jó vizű kúttal.

Az intézet vendégeinek szórakoztatására is kellő gondot fordít a tulajdonos. A közterem zongorával és tekeasztallal van ellátva, a szépen

parkozott kertben is talál időtöltésre eszközt és alkalmat mindenki. Van többi közt svéd torna, melynek használata a nyári idény alatt tornatanító utasításai szerint történik. A társasasztal, mely csak fűszertelen tápszereket ismer, az olykor előforduló zene- és tánc-estélyek, tombola- és egyéb társasjátékok, társas kirándulások a budai hegyekbe, de mindenkinek felett a jó étvágy, a javuló egészségre közben föleledő életkedv, az intézetben uralkodó családias szellem, mindezek együttvéve vonzóvá és barátságossá teszik az intézet belső életét.

E sorok írója is sok jó órát töltött azon terebélyes gesztenyefák alatt, melyek képnünk előterében láthatók, s melyek az intézet udvara fölött a legalkalmasabb nyárban is hűvös sátozt képeznek.

K. I.

Kolozsvár és az ápril 22-ki nagy tüzvész.

Maros-Vásárhely, a székelly főváros után Kolozsvárt, Erdély fővárosát s az erdélyi magyarság politikai, közművelődési és nemzeti központját is gyászos csapás érte az ápril 22-én pusztított nagy tüzvész által. A kolozsvári tüzoltók, kik Maros-Vásárhely segédletére oly testvéries készséggel sziettek, alig pihentek ki magukat, midőn saját városuk kebelében hivta őket munkára a pusztító elem.

Midőn e derék magyar város veszedelme alkalmából, annak látképet közöljük, a következők említjük föl rövidre foglalt és vázlatos czikkünkben.

Kolozsvár Erdélynek fő- s az egész magyar hazának sok tekintetben második városa. A közművelődésnek annyi áldáshozó intézetével Budapest után az országnak egyetlen városa sem dicsekedhetik, mint Kolozsvár. Ott virágozik hazánk második tudományegyeteme, második nemzeti muzeuma és második nemzeti színháza; ezeken kívül van benne katolikus, reformatus és unitarius főiskola, több állami és magán tanintézet, számos közművelődési és jótékony egylet, több nyomda, stb.

Kolozsvár, melynek a legutóbbi népszámlálás szerint 26.000 lakója van, a Kis-Szamos völgyében fekszik, ott, a hol egykor némelyek szerint Zeugma dák városa, a dákok legyőzése után pedig Claudia római gyarmat állott. A völgyet közepmagasságú hegyesorok szegélyezik, melyeknek ormai erdőségek, oldalait meg itt-ott szőlőültvények borítják. Magát a várost köröskörül szép kertek és szőlőhegyek környezik, melyeknek üde zöldje közül kellemes nyaralók s kisebbbűzű tanúk mosolyognak le a városra. Nyugat felé a Hója-hegy magasabb csúsa emelkedik, vele szemben Kolozsmonostor terül el, melyet a kertek és házak szakadatlan sora kapcsol össze Kolozsvárral; kelet felé más helységek látszanak. Kolozsmonostornak nem régen épült szép gazdasági intézete már messziről szemébe tűnik a Szamosvölgy hosszában közelgő utazónak.

Kolozsvár egészben véve szabályosan épült, esinos város. A belváros negyzögöt képez, melytől régebben magas, de már omladozó kőfal kerítette; a kőfalat és az ódon színtűlt bástyatornyokat újabb időben kevés kivétellel mind lerombolták. Az utóbbiak egyikét, az ugynevezett kurta-szappan-utca végén, tüzoltó-örtoronyná alakították át, mely azonban a közelebbi nagy tűz alkalmával szintén leégett. Ő régi kapuja, melyek közül ma már egy sincs meg, ugyanannyi külvárosba nyílt. E bástyákupak s a még itt-ott fenálló tömör és szilárd kőfal képezték az egykori várat, mert az északnyugati hegyfokon emelkedő ugynevezett Fellegvár újabb keletű. A belváros északnyugati részét Óvárnak nevezik, mert ez a város legrégibb része s hajdan külön várkerítéssel volt megerősítve, melyből némi falmaradvány ma is látható. A belváros általában esinos, városias; utcái szélesek és szabályosak. Középpontját a negyzögletű, terjedelmes Fő-tér képezi, melynek közepén a róm. katolikusoknak egészen faragott kőkövetből gothi izlésben épült impozans főtemploma áll, a 60-as évek elején bevégezt magas tornyával. Köröskörül szép nagy épületek emelkednek, ezek közt a városbáza, az ódon Bánffy-ház, gr. Teleki Domokos háza, a b. Jósika-ház, stb.

A város fölött Veres fényképe után készült

rajzunk segélyével tarthatunk némi tájékoztató szemlélet. E kép a temető magaslatáról van fölvéve. Balról mindjárt az óvári r. kath. templom kis tornya, mellette a piaci főtemplom látszik hatalmas tornyával, mely az egész város környekének nagy részéről látható. E főtemplom története változatos; 1404 táján Zsigmond király kezdette építtetni, s a Kolozsvárt született Mátyás király végezteté be. A hitújítás elterjedése után az egymás után fölépített lutheranus, kalvinista és unitarius protestáns felekezeteké volt, de később visszakerült a r. katolikusok kezé közé, kiknek Kolozsvárt még négy templom van. A piaristák torla-utcai kéttornyú temploma képnünk nem látszik. A főtemplom túl jobbfelől látható első torony az evangélikusok, a második pedig az unitariusok templomának fekvését jelöli, mely utóbbinak háta mögött terül el az a városrészt, mely ápril 22-én majdnem teljesen leégett. A belváros déli részében fekszik egy másik templom, mely képnünk jobbfelől az előterben látszik: az ev. reformátusoknak toronytalan, de hatalmas terjedelmű belső-farkas-utcai temploma és főiskolája, melyekhez ugyancsak a belső-farkas-utczában a középkületek egész sorozata csatlakozik. Ott áll a nemzeti színház, a megyeház, az egyetemi (illetőleg muzeumi) könyvtár, több állami épület, azok egyikeben az egyetem maga, továbbá a r. katolikusok főgymnáziuma és papnevelő-deje stb. Végre képnünk jobbfelől szegletében, a toronytalan ref. templomtól, szintén az ev. ref. hitfelekezetnek ugynevezett külső temploma látható, esinos kétágú tornyával, mely az 50-es évek alatt épült. Megemlítnék még a dohánnyágyár és a nagyszerű kétemeletes katonai laktanya épületét, mely utóbbi 1834 óta épült.

„Kincses Kolozsvár” — így nevezték hajdan e várost — de a sok háboru, ostrom, harácsoltság és adóztatás, s különösen a mult század első felében gyakran előfordult nagy égések miatt jelentékenyen aláhanyatlott és elszegényedett. Lassanként azonban ismét emelkedni kezdett s kivált 1790 óta egyre gyarapodott és esinosodott és bár hajdan igényét s főleg a „kincses” elnevezést újbl igénybe vehető jólétét és gazdagságát nem sikerült egészen visszaszereznie, azért az országnak mégis első rangú városai közé tartozott minden tekintetben s fölvirágzása előbb-utóbb még nagyobb lendületet vesz vala, ha ebbeli törekvéseiben a közelebbi nagy tüzvész ismét sok időre vissza nem veti. A tűz a hosszszappan-utca középartján egy szabad műhelyéből ütött ki ápril 22-én d. u. 1/5-kor s alig négy óra alatt elpusztította a városnak nemcsak ama hosszukás negyzögalkal részét, mely a hid-és magyar-utca, a Kis-Szamos és a régi kőfal között ki a Szechenyi-térig elterül, s mely szűk utcáival s közvetlenül egymás mellé épített, nagyobbra zsindefedélű apró házaival különben is valószínű tűzfész volt; hanem a dühöngő szél átvitte a tüzet egyfelől bel-magyar-utca alsó végére is, hol a belváros felé továbbterjedésének csak a Fröbel-intézet tűzfala vetett véget, másfelől pedig a Szechenyi-térnek északkeleti végén keresztül a hidelevi városrésze csapott át a pusztító elem, hol az új-utczában egy egész utcaszort, a külső király-utczában pedig három telket hamvasztott el. A bel-magyar- és hid-utczák s velők együtt a belváros többi része a legnagyobb veszélyben forgott. A kár és csapás így is roppant nagy, mert a városnak az a része pusztult el, a melyben szorgalmas iparosok laktak, kik fáradságtalan munkájuk gyümölcseiből tisztességesen éltek ugyan, de házuk, műhelyök és iparszerszámaik elpusztulása által a szó valódi értelmében mindenöket elveszítették.

Középületek és intézetek nagyobb kárt nem szenvedtek, kivéve a derék tüzoltó testületet, melynek őrtornya, egész telepe s majd minden szerelvénye a lángok martalekává lett, s az egytel összes kára körülbelül 20.000 frttal megy. A város maga is 6000 frt kárt szenvedett. Annál nagyobb kárt, mert alig helyrehozhatók a magánosok által szenvedett károkat: hivatalos adatok szerint a tűz 88 házas telket pusztított el; a leégett fő- és melléképületek száma jóval többre megy 200-nál, miután egy telken három, sőt négy épület is volt. Az éges által 156 család 606 családtaggal szenvedett kisebb-nagyobb kárt. E kár még nines felvéve hivatalosan, de bizonyára több száz ezer forint megy.

S. L.

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA

MOSZKVTÓL IRKUTSKIG.

VERNE LEGUJABB MŰVE.

TIZEDIK FEJEZET.

Az éj a fedélzeten.

A fiatal litvánó nem jött le ebédre s a nap és est hátralevő részében sem hagyta el szobáját. Nyugalomra volt szüksége.

Az erőteljes, edzett testalkatú Strogoff Mihály nem érezte a nyugalom szükségét. Nem jött álom szeméire. S azért, míg fiatal uti társnője kabinjában pihent, ő a fedélzeten maradt.

A hosszantartó északvidéki alkony ideo hűssel töltötte el a levegőt, s az utasok nagy része a fedélzeten élvezte azt, a nap tikkasztó hősege után. Mert a magas északon is forrók a nyári napok, habár e forróság csak néhány óráig tart is. A mint az este előbbre haladt, s éjbe ment át, az utasok közül sokan még akkor sem siettek vissza kabinjaikba vagy a közös terebbe.

Végig nyugtózva a padokon, teljes gyönyörrel szittak magokba a folyó friss levegőjét, melyet a víz folyása s a gőzös gyorshaladása folytonos szellőben tartott. Az ég az év e részében, s e magas szélességen alatt, alig setétül el teljesen az est és a reg között; az éj csak pár óráig tart s a kormányos eleget lát — éj közepén is, — hogy biztosan kikerülhesse a számos hajót és vontatót, melyek szembe jönnek vagy a melyeket el kell kerülnie.

Holdujság levén épen, éjjeli 11 és 2 óra között csakugyan meglehetősen setét volt az éj. A fedélzeten majd mindenki aludt s az éji csendet semmi sem zavarta meg, csak a hajókerekék zöreje a mint a vizet csapdosták.

Strogoff Mihályt némi bizonytalanság s megmagyarizhatatlan nyugtalanság tartotta ében. Jött-ment: először csak az első helyen — a hajó hátulós részén maradt. Egyszer aztán a gépház közelébe tévedt, s átlépte a helyek közötti korlátot. A hajó-fedélzet első részén találta magát, a hol a második és harmadik helyi utasok voltak elhelyezve.

Itt már nemcsak a padokon aludtak, hanem a padgyászokon, a csomagokon, sőt a fedélzet pusztá deszkáin is. Csak a negyedes őr-matrók voltak ében a hajó orrán levő magaslaton. Két lámpa, egyik zöld, a másik vörös, a közép és az elbárcbozon függve, hintett némi részuts világot a hajó fedélzetére.

Jól kellett vigyázni, hogy a fedélzeten járkáló a szétszórtva heverő alvók közül valamelyikbe bele ne botolják. A kik a csupasz fedélzeten aludtak, többnyire muzsikok voltak, a kik meg vannak szokva a kemény fekhelyhez s a kiknek a sima padló nagyon jó ágy. De azt nem köszönte volna meg egyik se, ha az ember rá talált volna lépni a esizmája sarkával s egy akaratlan rugással költötte volna fel almából.

Strogoff Mihály vigyázott hát, hogy senkit fel ne köleson. A mint így, lassan, a hajó eleje felé lépdelt, egyéb czélja nem volt, mint az éji sétat által is ölni az időt s elverni az álmat, ha meg akarná kerülni.

Igy lassanként egészen a hajó elejére érkezett s épen a felső fedélzetre vezető lépcsőre tette lábát, a mint beszédet hallott közelében. Megállott. A hangok egy kendőbe és takarókba burkolt utas-csoportból látszóttak jöni, de melyet a setétség miatt kívenni nem lehetett. Csak ha — a mi olykor megtörtént — a hajó keményéből a migolygó sírú füst nyomában a láng is kicsapott s vörös világával egy pillanatra földerítette a hajón uralkodó sétatét: lehetett volna valaminek körvonalait tisztábban megkülönböz-

tetni. A beszéd hangja, mintha a setétséghez volna alkalmazva; oly tompán suttogó volt, hogy alig lehetett belőle kivenni az egyes hangokat.

Strogoff Mihály, egy percznyi megállapodás után, épen tovább akart indulni, midőn füleit néhány tisztán kijött szót ütötte meg, azon a sajátosság nyelven, melyet már a nismi-novgorodi vásártéren is hallott volt, akkor éjjeli kóborlásában.

Ösztönszerűleg ismét megállapodott, hogy hallgatózzék. A feljártó árny által védve az észrevételtől — nem volt ugyan mitől tartania; de viszont maga sem láthatta a beszélgetőket. Meg kelle elégednie a hallással.

Az első szók, melyeket hallott, nem bírtak semmi érdekel, legalább reá nézve: de elegendők voltak arra, hogy tisztán fölismerte bennök ugyanazon két hangot, egy férfit s egy nőt, a miket akkor éjjel Nismi-Novgorodban hallott. Annál feszültebb figyelemmel hallgatott reájok. Nem tartotta valószínűtlennek, hogy e kóborló cigányok, kiknek akkor éji beszélgetéséből egy töredék elcsúszott, épen ezen az uton indultak magok is s ugyanazon a hajón utaznak vele.

S ugyancsak jól is tette, hogy hallgatott, mert nemokára tisztán hallotta a következő kérdést és feleletet, az előbbi tatár-cigány nyelven.

— Azt mondják (szólt a női hang) hogy egy futár indult Moszkvából, Irkutskba.

— Mondják ám, Sangarre, (felelt rá a férfi hangja,) de az a futár vagy elkésik, vagy egyáltalában nem fog megérkezni.

Strogoff Mihály önkénytelenül összerázkódott e feleletre, mely egyenesen reá szólt. Igyekezett megbizonyosodni arról, vajjon a pár ember, kiknek hangját hallá s fölismerni vélte, csakugyan azok-e, a kiknek gondolja: de az éj homályában lehetetlen volt kivenni alakjokat.

Néhány percz múlva, — nem hallatván többet, mert úgy látszik elcsúszdésedtek, — visszatért a hajó hátulsó részébe s fejét kezeire hajtva, egy félre eső zugban leült. Azt lehetett volna gondolni, hogy alszik.

Pedig nem aludt s nem is gondolt az alvára. Azon gondolkodott a mit hallott és pedig nem csekély aggodalommal.

— Ki tudhatja az én utazásomat? s kinek van érdekében, hogy abban megakaszson engem?

(Folyt. követc.)

Egyveleg.

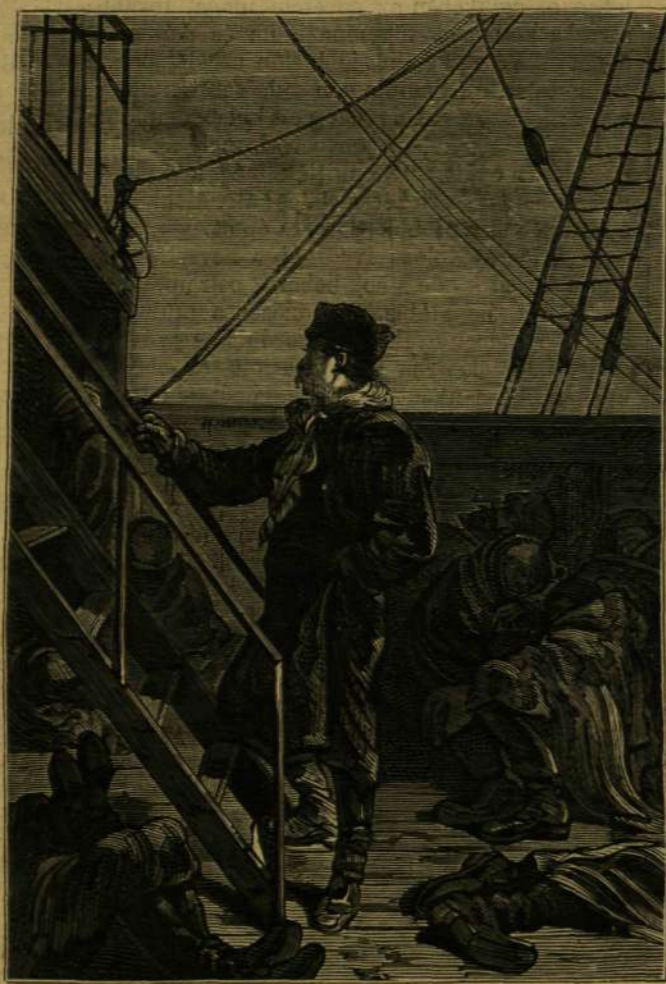
/. **A színek hatása az örültekre.** A tébolyodottak addig a zene, hideg víz, különböző illatok stb. hatásával próbálták csillapítani több-kevesebb eredménnyel. Most egy olasz orvos a különböző színek hatásával tett kísérletet az örültek, s mint mondják, kedvező sikerrel. A tébolyodottakat, örültségök természetéhez képest, vörös, kék, violaszínű stb. ablaküvegekkel ellátott szobákba zárja s úgy tapasztalta, hogy például egy igen indulatos örültet a kék színű sugarak, egy melákorban szenvedőt meg a vörös színek csillapították le és gyógyítottak meg. A mi pedig a violaszínű sugarakat illeti, ezek igen alkalmasnak bizonyultak be arra, hogy némely betegnek az étel és ital iránt érzett ellen-szenvet legyőzzék.

/. **Sütés hideg által.** Mindenki tudja, vagy legalább tudhatná, hogy midőn kezünket tulságosan, például a fagypontra 20—30 foknyira meg-

hidegült tárgyhoz értjük, ez érintés folytán egész hasonló hatást érzünk. Ebből kiindulva a párisi „Monde Illustré“ azt állítja, hogy egy Sawiczewosky nevű magyar (?) vegyész oly módon használta föl e különös tüneményt, miszerint a húst tűz helyett fagy mellett süti meg. Kísérlete olyan jól sikerült, hogy a némethajóhad két hajóját, melyek közlebről hosszabb ideig tartó utra keltek, ily módon süttött vagy főzött hússal telt szeleccékkel látták el.

/. **A fény súlya.** Crooke nevű angol tudós, ki a „British Association“-nak is tagja, azt állítja, hogy a fény, mint a többi súlytalán bíró tárgyak, megmérhető, azaz súlya szerint mérlegelhető. Egy angol tudományos szemle is azt írja e tárgyról, hogy „ha nines tévedés a dologban, a tudós világ bizonyára meglepetéssel fogja hallani, hogy a fény kitért a súly nélküli tárgyak sorából és most már méltán fölvetethetjük a kérdést, hogy nem fog-e eljönni az idő, mikor a forróvíz nap égető sugarait összecso-magolhatjuk és tonna számára szállíthatjuk el a sarkvidékek dűnégő lakóinak?“. De hogy mi módon történik a fény megmérése, arról mind Crooke, mind az említett tudományos szemle mélyesen hallgat.

— **A párisi nemzetközi kiállítás helye a Mars-**

STROGOFF MIHÁLY UTAZÁSA.

Épen a lépcsőre tette lábát.

mezőn lesz 220,000 méternyi területen, s oly formán rendezik be, hogy hosszában menve, egy-egy ország összes kiállítványait, szelvényben menve pedig az összes országok egynemű kiállítványait lehet sorban látni, vagy viszont. Az egész kiállítás 20 csoportra fog oszolni: művészeti, neveléstudományi, műipari, gyár- és kisipari, bányászati, mezőgazdasági stb. csoportokra. A kiállítási palotából a Szajmán át, a jéni hidon egy nagyszerű, mintegy 80 méter széles folyosó vezet a Trocadero-ra. E folyosón a világ minden részeiből küldött műipari tárgyak lesznek kiállítva. A Trocadero-n a nagyobb ünnepélyességek, hangszerpróbák, hangversenyek számára egy nagyszerű rotundát fognak építeni, mely 10,000 embert fogadhat magába. E rotunda falain a legnagyobb műtörténeti gyűjtemény lesz kiállítva. A rotunda előtt perza, kínai, japáni, orosz, egyiptomi, tunisi, svájci házak lesznek. A tervek elkészítésére pályázatot írnak ki, 5000, 3000 és 2000 frankos díjakkal. A mint e pályázat eldől, a kereskedelmi miniszter előterjesztést tesz a kamaráknak a költségek megszavazására és az építést megkezdetik, a mi legalább is két évig fog tartani. A kiállítás hat hónapig tart és azután megint egy évig tart, mire a kiállítási helyiségeket lebontják. Már

több társulat ajánlkozott a kiállítás rendezésére, de meglehet, hogy állami vállalat lesz. Hir szerint Sommerard ur lesz a kiállítás igazgatója. A bizottságok megkezdték működésüket, s a 120 millió franknyi párisi városi új kölcsönt is a kiállítás céljaira fordítják.

— **Miként lehet a betegszobákat hűsökké tenni?** Dr. Maurin erre vonatkozólag egyszerű eljárást ajánl. Ő ugyanis a kinyitott ablakok elé vízbe mártott vaszonnfüggönyt akaszt. A víz, mint tudjuk, midőn elpárolog, vagyis cseppfolyó állapotából légalakba megy át, meletet köt meg, miáltal képes a szoba hőmérsékét 4—5 fokkal alászállítani, egy-szersmind a légkört nedvesebbé is változtatván, a betegek légzési folyamatát könnyebbé teszi, ezt elő-mozdítja. Ily uton még a legnagyobb hőségben is, például forró nyáron, a betegek szobájában kellemes hűvösséget lehet előidézni.

— **A Vezuv ismét forrong,** s a tűzhányó híres tanulmányozója, Palmieri tanár apr. 19-én terjedelmes jelentést tett közre, melyből következőket vesz-zük át: „Az 1872-diki nagy kitérés után a Vezuv a legnagyobb nyugalomban maradt. A múlt év decem-ber havában a kráter belsejében beomlás történt, mely új tevékenység jele volt, annál bizto-sabbban, mivel az obszervatorium föld-rengésmérő készüléke elvesztette régi nyugal-mát. — Midőn e tényt közöltem, bár át voltam hatva attól, hogy új kitérésí perio-dus következik, még sem akartam meggyő-ződésemet kifejezni, s csupán felemlíttem, hogy 1854. decemberben hasonló eset for-dult elő s az eruptió 1855. májusában be-is következett. E közben a beomlás a múlt év decz. 18-án valódi kráterré lett. A füst erővel kezdett kitódulni, gyakran hamut hozva magával, s az új torok belső tüze megvilágítja a belőle felszálló füstöt. Erre kijelentém, hogy az új kitérésí korszak megkezdődött s mivel a hosszú tapasztalás bizonyos jogot engedett erre, hozzátettem, hogy ez új periódus „hosszan tartó lesz, s olyan jelenségekkel bírand, miket előre látni lehetetlen.“ E világos jóvondó-lás azóta megvalósult. Kijelentem tehát, hogy a Vezuv a múlt évi decz. 18-ika óta kité-résben van, s hogy e kitérés a vulkánnak még alig megkezdett hosszú tevékenységi periódusának mérsékelt és tartós jelensége, hogy e kisebb-szerű eruptió napról-napra csökkenhet, vagy egészen meg is szűnhet, de csak azért, hogy új erőt gyűjtson s idő-vel a kitérésök egész sorát végezze. A látni vágyók, kik a hegy hátán a lávafolyást látni akarják s a füstoszlopok közt levő izzó hányadék látványát is élvezni szeret-nék, tudják meg, hogy ennek ideje még nem jött el, s nem is tudni mikor fog eljönni, mivel a földrengésmérői tünetek, melyek után egyedül lehet indulni, a kráter erő-művi tevékenységének emelkedését alig pár nappal előzik meg. Végül szeretném, ha különbséget tennének azok közt, a miket valóban mondok s a miket némely lapok velem néha mondatnak.“

/. **Mibe került a spanyolországi polgárháború?** A „Tiempo“ című spanyol hírlap kiszámította, hogy a közelebbi polgárháborúk Spanyolország-nak körülbelül nyolcz millió realjába (több mint két ezer millió frank) kerültek.

/. **A legnagyobb virág.** A londoni „Gardener's Magazine“ szerint Von Hulle, a ghenti (Hollandia) füvészkert igazgatója azt állítja, hogy a Victoria regia virágának egyetlen levele öt középtermetű ember súlyát bírja meg.

/. **Nyilvános árverezés — az isten dicsőségére.** Tennessee államban (Észak-Amerika) a presbyte-riánus felekezet fényes imaházat építtetett s abban a helyeket nyilvános árverésen adta el, még pedig oly nagyszerű eredménnyel, hogy az árverezés 245,000 franknyi összeget hozott be. A szöszék közelében lévő ülhelyek egyenként 3000 frankon keltek el; a többiek 1500 frankon s az egyszerűbb s hátrább eső ülhelyek 750 frankon. A vétel a tem-plom egész fennállásáig lesz érvényes.

A vajudás napjai.

Fővárosi tárcza.

De már ennek fele sem tréfa! A bécsi sógor megkötötte magát s erőnek erejével „dajcsót“ akar velünk táncszolnálni. Hogy mi úgy járjuk, a hogyan ő fuja...

És mi türes-tagadás benne: a német nótá-ból elragadt már valami az alkudozó miniszte-rek hegedűjátékára. Nem olyan tiszta magyaros az, a hogyan szereznek. Sokan vannak széles ez országban, a kik nemcsak az osztrák ajánlatok trombitaharsogására, de még a Bécsben küzködő hrombar magyar miniszter szelid föltételeinek hegedűszava mellett sem mutatnak kedvet tánc-zolni. „Félhivatalos ur“ hivatolag éneklí ugyan a jó magyar népnek:

„Gyere be rózsám, gyere be!
Csak magam vagyok idebe!
Három cigánylegény hegedül,
Csak magam járom egyedül.“

De bizony ez egyszer Katót nehezebb lesz táncba vinni, s a három cigány legény, ezer boecsnát: miniszter nem kapott itthon sok tap-sot játékaért.

Reméljük, hogy inkább leteszik a vonót, semhogy ráfanyarodhatnának azon nótának el-huzására, melyet Bécsben oly megatalkodott-sággal fúj a csökönös sógor....

Izgalmas napokat élünk. A levegő telve van ellenmondó hírekkel, melyeknek egy része lerakodik napközben a lapokba. Klubokban, kávéházakban, vendéglőkben, sétahelyeken s az utczákon szerteszét a „helyzetről“ folyik a be-szélgetés. Böbeszédű hírkövesök szörnyü ka-csákat adnak tovább. Multságos emberek, kiknek dicsvágya a jól értesült s beavatott politikus szerepét eljátszani, titokteljes arczczal állítanak meg, megfogva kabátod szárnyát s negyedóra hosszat tartva „leleplezésekkel“.

— Hallotta már a legújabbat?
— Most olvastam át az estilapokat.
— Hahah! Az mind régi, elavult dolog. Fölmelegített káposzta. De a mit én fogok köz-teni önnel, az legújabb, s legközvetlenebb for-rásból merített hír.

— A „kávétörésről“?
— No csak gonyolódik. De arról nem tud semmit, hogy az új kabinet leendő tagjai most napok óta érkeznek egymással. Épen most hallottam....

— Bocsánat, de igazán „sürgötös a dol-gom nagyon.“
A „jól értesült“ férfi felig szánalmas, felig boszankodó pillantást vet reád, s hátat fordítva, fogai között kicsinylőleg morog a mai philiste-kről, kik még a jelenlegi válságos napokban sem érdeklődnek a közügy iránt. Ha követned, hol egyik, hol másik eleje közül ismerősébe látnád belécsimpaszkodni, a kikre rákötni siet hieit.

Kávéházakban csakugy falják a lapokat. Félreismer, vagy egyáltalán föl sem ismert poli-tikai lángelmék, kik csak a kerek marványszatál körül állhatnak elő állammentő terveikkel, ele-mükben vannak most. Ha ismerősöket elűzték már folytonos feeségükkel, soha nem láttott idegenek társalgásába elegyednek, hogy azokkal is közöljék, kétségkívül nagy jelentőségű, néze-teiket a helyzetéről.

A kávéházi politikus most csupa föl. Nem ejthet ki szomszédságában olyan veszélys szavakat, minők a vámuigy és bankkérdés, anél-kül hogy rögtön bele nem vágna a beszélgetésbe. Olykor azonban megjárja.

Egy szomszédos asztalnál zajosan társa-lognak.

— Hallottad, hogy a bank tegnap megre-tírált?

(Az elszánt politikus hegyezni kezdi füleit.)
— Az ám. Bukóban volt már!...

De ezt már nem állhat meg szó nélkül a kávéházi államférfi. Méltatlankodva szól közbe, politikai felsőbbéget éreztetni akaró hangon:

— Bocsánat, uraim, de önök nagy tévedés-ben vannak! A banknak eddigelé eszéágában sem volt meghátrálni.

— De már engedelmét kérek, én szemtanuja voltam.

— Hogyan? Ön tegnap szemtanuja volt Bécsben a bank meghátrálásának?

— Ördögöt voltam Bécsben. Itt a középső billiárdnál láttam mikor megretírált a bank.

— De hát akkor nem az osztrák nemzeti bankról beszélnek az urak...

— Nem hát, hanem a tegnapi „la guerre“ bankról!

Kaczagás, hosszúra nyúlt orr, tableau.... Boldog emberek, a kik még ma alkalmat lelnek jóüzit kaczagni. Azon körökben, hol az ország sorsát intézik, a derültség új jelentkezé-sére, sajnos, nem akar alkalom akadni. A hely-zet egy óriási kérdőjel. Tapogatózunk, mint a bekötött szemekkel társai után kapkodó gyermek, de nem markolunk egyebet bizonytalanságnál s aggodalommal. Soha sem volt rejtélyesebb a mára következő holnap, mint jelenleg. Min-denütt megbeszélük a kormány visszalépésének eshetőségét, de senki sem tud megnyugtató választ adni a kérdésre: „Quid tunc?“ Egy államférfi Atlasra van szükség, a ki herkulési vállain elbírja a súlydó államhajót, de hol, merre van e férfi? Valahogyan száz maeska nem ér föl egyetlen oroszálannal, azonképen egy csomó törpe myrmidon vállalva sem pótolja a hiányzó államférfi gigaszt.

Sajtságos idők. Még a „vedegylet“ esz-meje is fölelevenedik. Dicsőbb korszak dicső jelensége. Lesz-e elég hazafias szívósságunk, — ha ugyan fölélesztése kényszerítő szükség-séggé válnék — lemondani az elharapozott fény-üzés megkedvelt külföldi ezikeiről?

Ezt bebizonyítani inkább a nők, mint a férfiak földadata lenne. Ők viselnek a nagyobb és súlyosabb részt a hazafias önmegtartózkodásból s lemondásból. Nem meritenek-e bátorító lelke-sédest ily eshetőség bekövetkezése idején Bajza szép sorából:

„Függjön rajtad daróc bá,
S szembántó szinzavar:
Bécses mikor hazéért
Égő szívet takar!“

De talán nem fog ennyire kerülni a dolog, s a miniszterelnök valamelyik nap majd a béke olajágával kezében fog visszakerülni Budapestre. „Csak legalább az önálló magyar bank föllálítá-sára vonatkozó megállapodást hozná magával,“ — mondják buzgó fohászszal sokan.

Haj, nagy dolog is az független magyar nemzeti bank. Egy hordókba rakott, milliókra menő csengő érczalap a banképület pinézében legalább mindenkinek megadná a tudatot, hogy nekünk is van valahol ezüstünk s aranyunk pénz alakjában. Most még csak a bankónak sincs „nagy dőge“. És bizony eljármánk bucsura a jó ezüst pénzben egymásra halmozott milliók-hoz, mint a legnagyobb nevezetességhez széles ez országban. Többet érne nekünk e látvány azon tíz milliónyi dollár értéket képviselő aranyhalom megbámulásánál, mely a philadel-phiai kiállításon lesz kitéve szemlére.

Bizony már ideje volna, hogy viradjon s ne járjon mindegyre „sötét éjszaka a magyarra.“.... Egyébiránt, hogy azt ne képzéljék a vér-mes reményűek, hogy az önálló magyar bank-kal meglesz a gyöngyével itthon! Kell még oda egyeb is. A bank — föltéve hogy megkapjuk — csak eszköz az anyagi jólét előmozdítására, mely magában véve nem fejleszti a közvagyo-nosodást, ha nem talál elő zerkaru tevékeny-séget az anyagi s szellemi élet minden terén...

Gonosz napok ezek. A hangulat elhangolt, mint a falusi cigány hegedűje. Iparosok, keres-kedők, gazdák, földbirtokosok leessüggesztett fölök néznek a jövő elé. Soha anyi dult arczu embert nem láttál kullogni az utczákon, mint jelenleg. Egyik-másik se nem lát, se nem hall, hanem gondolataiba merülve nekimegy aszembe jövőknek, mintha mámoros lenne. Mások han-gosan társalognak önmagukkal, idegesen gesti-kulálva, mintha élnék vitát folytatnának. Ki tudja, minő gondok bántják őket? Dehogy tánczolunk vulkán fölött, mint egykor a franciaia társadalom. Mi csak czzmogunk, egy mély ingovány sűppedékes fölületen.

A képviselők közül sokan érzik most magu-kat úgy, mint a választót elé állított Herkules. Rájuk ijesztettek a hét elején. Azt írták valahol, félreérthetetlen ezélatossággal, hogy az esetleg alakuló új kormány-nak föl kellene oszlatnia az országgyűlést s új választásokat kiírni.

Ez a fenyegetés egészen megzavarta Nyulfi Tihamért, Szerencsési Balambért, Napidíjfélt Jeromost, Fölfölt Bendeguzt, Hivatalvágyó Pé-tert, s nem csekély számú érdekársaikat. Új

választások! Mikor ök még két évig tarthatnak igényt mandatumaik élvezetére. S aztán mikor épen nem tudhatni, vajjon az a szeszélyes hölgy, melynek neve „választó közönség“, nem szemelt-e ki magának azallat otthon új kegyelmet? Új választás, az egyenlő új költséggel, új aggo-dalommal, új körutakkal s szónoklatokkal. Akár-kítől eredt is ez az ijesztgetés, méltó a nagy róka mellékvérre. S bizony érdekes volna tudni, hány derék honatya — a ki nemrég még az önálló vánterület s a független magyar bank mellett ütötte meg a vasat — jutott most hamar-jában arra a meggyőződésre, hogy „el kell fo-gadni“ az osztrák föltételeket. Mikor annyian remegnek közülök az új választások mumusától!

Majd megváltik mire virradunk maholnap. Annyi nemzeti „nagy hetünk“ volt már, hogy a mostanit, mely talán végváralhába megol-dandja vagy — kettévágandja a hosszú s ered-ménytelen tárgyalások gordiusi csomóját, nem is nagyunk, hanem legnagyobboknak kell monda-nunk. De az egyház nagy hetének gyászára s bánatára a föltámadás ünnepeinek magasztos öröme következik. A „lamentációk“ kesergő hangjait a „halleluják“ üdvöt hirdető harsogá-sa szokta fölvaltani. Így lesz-e a nemzeti ag-godalom s levertség nagy hetének végén is?...

„Szébb jóvendőt a hazának,
Bús idők már valának!“

Borostyáni Nándor.

A párisi szekerekről.

Az a sok idegen, a ki egyik a másikkak adja a kilinest kezébe Párisban, bizonyára annyira felturta, felkutatta annak már minden zegét-zugát, hogy alig lehetséges benne valami újat találni, a mi már el ne lett volna mondva, le ne lett volna írva. Mi azonban nem regényes helyek, érdekes csoportozatok vagy képtárak és gyűjtemények köréből akarjuk tárgyakat meri-teni, s megelégszünk szerényebb témával is és olyasmit kísérünk meg leírni, a mit iró nem igen vett tollahegyére — a párisi szekereket.

Ha a városiutgeben olykor-olykor kétkerekű eszéában két lovat egymás elé látunk fogva, ha nem is fakadunk ki előszóval némely fiatal dandy-k különködésén, de szempillantásunk elárulja, hogy mily gondolatokat keltett fel bennük; Párisban öt-hat lovat láthatunk ugyan-csak kétkerekű taligákba egymás elé fogva, négy-kerekű szekér pedig a ritkaságok közé tartozik. A gazdaember bizonyára úgy gondolkozik, hogy soha sem lehet erre annyit reá rakni, mint valami jó hosszú tót, oldalas szekérre; most az egyszer azonban csalatkozik, mert a mennyi szénát vagy szalmát lát az ember a párisi sze-kerekben, még az a parasztagzda is megbá-mulná, a ki a kazalrakást tartja a világon a legeslegmagasabb tudományt.

Történelmünknek egyik korát a krónikás azzal igyekszik festeni, hogy a királytól kezdve lefelé mindannyian kétkerekű taligán, a László-szekerén jártak; s a taligás emberek még mai napság sincs nagy becülése, még a költözőkző gyalogos sem akar kitérni előle, — pedig a vil-ág leggazdagabb városában az uri fogatok egész raja megadja neki ezt a tiszteletet.

Abban a két országban — Anglia és Fran-cziaország — hol a tudomány nem csupán lóhátról beszél a szegény halandókkal, hanem maga is leereszkedik a földre, hogy fölemeljen mindent magához — nem találták a tudósok tekintélyükön aluliaknak, hogy az egyszerű taligás szekeret is figyelemre méltassák s a sejtelmet vagy szeszélyt kísérleteken alapuló tényekkel pótolják.

Igen tetszik az nekem Franciaországban, hogy első rendű tudósok igyekeznek bonezkés alá venni a népek legegyszerűbb munkái és eszközeit, hogy azokat is részesítsék a tudomány áldásaiban; hogy a kapás embernek könnyebbé tegyék a föld emelését, a kaszásnak kevesbitsek arca verejtékét. Franciaországban legújában egy gyár alakult, mely ezélljál tűzte ki felette könnyű, és jobb áásokat adni a napszámás kezébe; miért is az eszköz pengejét kitünő aczéllal készítik, mi a surlóást is csökkenti és ezen-kivül a nyelnek is adnak kellő hajlást, hogy a derék hajlongását lehetőleg megelőzzék.

A kísérletek, melyek a két és négykerekű szekerek összehasonlítása céljából történtek, világosan kimutatták, hogy az erővesztés az

előbbieknél tetemesen kevesebb, a mint ez várható is volt. Mindenekelőtt a tengelysurlódás annyival kisebb, minél nagyobb a kerék átmérője, mert ugyanazon sebesség mellett kevesebb a fordulati szám; a kétkerekű szekereken pedig oly nagy kereknek vannak, hogy a tengely síkja a ló szűgével egybe esik, mi egyszerűsíti mások oka annak, hogy az erő még jobban kihasználható, mert az erő és haladás iránya egybeesik, míg például hajóvontatásnál, hol az erő és haladás iránya szöveget képez, annál több a veszteség, minél nagyobb a vontató kötel és a haladás iránya közötti szög. Így tehát a kísérletek és az elmélet egyaránt igazat adnak a kétkerekű talpigának. Egyetlen hátránya szerintünk az, hogy állandósága, stabilitása kisebb vagyis hamarabb felbomlik rosz uton mint a négykerekű szekér, miért is nálunk, hol a jó utak ritkák, mint a fehér holló, nem egyhamar kaphatnak lábra; s ha Liebig a szappanfogyasztásból akarja megítélni valamely ország műveltségi állapotát, mi hajlandók vagyunk azt a tételt is felállítani, hogy Magyarország abban a mértékben fog emelkedni, a mily mértékben lehetővé válik a kétkerekű szekerek használata a négykerekűek ellenében, vagyis a mily mértékben javulnak országos, megyei és helyi utaink.

A francia és angol kétkerekű szekerek között az a lényeges eltérés van, hogy míg a francia szekér a tengely körül teljesen egyenlő, azaz sem üresen, sem terhelten nem nehezedik semmi teher a vonó állat hátára, addig az angol szekereknél a tengely kissé hátrább van téve, mi által a súly egy részét az állat hordani kénytelen, mint például a hátsó ló. Legújabbban az angol gazdasági egyesület 20 ezer frankért egy erőmérőt készített, melylyel azt akarják meghatározni, melyik elrendezés előnyösebb a kettő közül, vagyis ugyanazon erőfeszítés mellett, mikor használják ki jobban az állat erejét.

Első tekintetre ily kérdések kicsiségeknek látszanak, de ha közelebbről tekintjük, lehetetlen meg nem győződnünk azok roppant fontosságáról. Minél nélkülözhetetlenebb, általánosabb használata valamely eszköz vagy gép, annál nagyobb kihatás minden legkisebb javítás. Vegyük például, hogy nálunk van 3 millió eke, ha csak mindenki ékeihez az erőnek egy tizedrészét képesek vagyunk megkímélni, — pedig a kísérletek szerint vannak jók ismert szerkezetek, melyek egyike kétszer-háromszor több vonó erőt igényel ugyanazon munkára, mint a másik — akkor oly roppant számmal milliókra és milliókra megy a haszontalanul elvesztett munka ára.

A kétkerekű szekerek az a jó oldala is megvan, hogy egyenlőtlen eréjű lovakat is lehet belé fogni, mert egy vonalban húznak s mind egyik ereje szerint végezheti a munkát, míg ha egymás mellé vannak fogva, ha nem fejtnek ki egyforma erőt, a szekér mindig kerpel vagyis a gyengébb oldala felé törekszik.

A kétkerekű szekerek igen nagy előnyei vannak a fel- és lerakodásnál, a mennyivel a szekér hátruljára a földre lehet leereszteni s a súlyosabb tárgyakat ilyképen reá csusztatni. Igen érdekes alaknak a párisi borhordó szekerek, melyek a koresolyát is magukkal hordják, vagyis a szekér oly hosszú, hogyha leeresztik a hordót egyszerűen fel vagy le lehet a koresolán csusztatni, mi hogy még könnyebben menjen, a szekér elejére egy fatengelyt küllökkel van alkalmazva, melyre a kötel forgatás közben felesvarodik és így a legnehezebb hordókat is egyetlen ember lassan felemeli a szekere és le is bocsátja. Egyszerűbben és észszerűbben berendezni már valóban nem lehetett volna.

Azok a megfigyelések és számítások, miket Németországban tettek, kimutatták, hogy a kétkerekű egylovas taliga valamennyi földszállító eszköz között — kivéve a vasutat és hajót — a legolcsóbb. Kevesebb kerül, mint a kézi talicska bizonyos alsó határig, és mint a kétlovas szekér minden esetben.

A párisi szekerek igen egyszerű és kényelmes dörzsfelekkel vannak ellátva, ezenkívül alsó részükre egy mozogható láb, mankó, van erősítve, melyre az egész rakodásnál vagy pihenés közben támaszkodik. Az igen széles talpu kerek az aszfaltot és a követet nem rongálja, a porond-utat pedig lényegesen javítja. Normandiában, hol hasonlólag ily szekerek vannak, még a legjárhatóbb utakon sem találhatni

annyi kátyút, mint nálunk az országuton, mert a keskeny talpu kereknek valószínű ellenségei a jó utnak.

Az általános, a nép legszűkebb rétegeinek haladása és a tökéletesedése legbiztosabban ismérve valamely nemzet életképességének — ezt pedig seholsem látjuk eddigleg annyira kifejlődni, mint épen Franciaországban, noha a németek tömérdek sokat tudnak beszélni a francia parasztek együgyűségéről és butaságáról. Azonban eddigi tapasztalatunk egészen ellenkező; a társadalomnak és népeknek azt az alsó osztályát, mely nálunk és Németországban falun és városban, de kivált az utóbbi helyen egyaránt feltalálható, itt hiába keressük. Egy példa legjobban meggyőzhet erről. A legtöbb vasuti indóházban a második és harmadik osztály számára egy terem van s csakis az első osztály van külön; ha oly közönség volna a harmadik helyen, mint például nálunk, ezen berendezés lehetetlenne válnék, s a második osztályt inkább az elsővel kapcsolnák egybe.

Kvassay Jenő.

A hétről.

● Boldog ember, a ki nem ismeri a „váltógazdaságot“. Nem mezei, hanem pénzügyi értelemben véve a váltógazdaságot. Van-e annál szörnyűbb helyzet, mint mikor az embernek váltót praesentálnak, aztán egyáltalában nem tudja kifizetni? Ennél az állapotnál csak egy ember lehet borzasztóbb: azé, a ki a váltót praesentálja.

No azoképpen vagyunk mi az osztrák szomszédunkkal. Van mi nekünk egy nevére szóló, régen lejárt váltónk; becsületes, igaz keretünk okirata arról, a mit kölcsönbe vett tőlünk. Be-bemutogatjuk koronkét, kifizetés végett. De mindig azzal a válaszával kell beérnünk, hogy „non possumus“. Nem képes kifizetni. Mi ugyan jól tudjuk, hogy ez a nemképesség — képtelenség, mert hiszen négyszer-öttször vagyonosabb nálunk s hintóban jár, mikor már nekünk fakószekere se telik. Ezt mi jól tudjuk; de mit használ ez a tudás? nem juthatunk el általa igaz követelésünkhöz. Mert habár a követelés ide van is már itelve nekünk, sőt az ekzekúció is jogunkban áll: de mátt mit ér, mikor az övé minden — eksekutor: a hadsereg. Azért hát minden praesentatio alkalmával újra meg újra becsületesen kell kérnünk, hogy alkalmatlankodni bátorokdunk, s még nekünk kell könyörögni, hogy legyen hát szíves nemes adósnunk, a váltójt prolongázió, köztudomás szerint, azzal jár, hogy az adós az új váltóra többet ír alá, mint a mennyivel az előbbire tartozott. De itt nem így áll a dolog. Sőt miután gráciának kell vennünk, ha hajlandónak látjuk a váltóadósság meghosszabbítására: nemes adósnunk busán megszabja az írat és gráciájának s levonja azt eredeti tartozásából.

Igy fogy, így csökken Magyarország igaz joga időről időre. Mint hajdan a Sybillakönyvek.

De most már bőrünket égeti a szegénység. Be kellene hajtannunk a követelésünket, ha azt nem akarjuk, hogy a mi adósnunk szolgálmai veti a rólunk lehuzott ruhát, magunk meztelenül járjunk. Elérkezett hát a számadás órája. Adós, fizess!

Ebben sántikálnak most miniszterünk már három hete. Már két hét előtt azt irtuk ugyan e helyen, hogy nemsokára irhatunk az eredmény felől. Dehogy is! Most is ott vagyunk csak, a hol előbb.

A miniszterek a múlt héten előterjesztették, mi az, a mit az osztrák konfiskált jogaink-ból visszaadni hajlandó. Bizony édes kevés. Hogy az osztrák gyárakból a magyarok által fogyasztott pótsóért, ezukorért, sórért stb. ne az osztrák kasszába folyjon a mi fogyasztási

adónk, — attól ők ugyan el nem állnak. Hogy olesóbban hozhassunk be külföldről, a mire szükségünk van s a mit magunk elő nem állíthatunk, — azt ők ugyan nem engedik, mert tönkre menne — mondják — az osztrák ipar. Hogy olyan bankunk legyen, mely előtt a magyar érdek legyen a parancsoló — olyan ugyan nincs.

Ezekhez nekünk törvény szerint is kétségtelen volna a jogunk s meg se tudunk élni e nélkül, — olyan szerződést tehát, a melyben ez nincs benne, a magyar kormány el nem fogadhat. Be is adta lemondását, újabb terviratok szerint másodsor is. De a király most sem fogadta el.

Folyik tehát tovább a huzavona. Szidjuk egymást, mint a bokrot s a közben várjuk, mi lesz az eredmény?

Ugy látszik, mind a két alkuvó fél tudja az adomát az egyszerű cigányról, a ki feneketlen sáros uton találkozik szemben az uri hirtóval s messziről fenyegetőzik: „Terj ki hé, mert úgy jársz, mint az a másik!“ A hintó kitér, de a mint egymás mellett elhaladnak, kérdi az uri kocsis a cigánytól: „Hát hogy járt az a másik?“ Mire a cigány nevetve így válaszol: „Úgy járt, hogy nem akart kitérni, hát — kitértem én.“

Pedig az az igazságos kitérés a sáros uton, mikor a szembejövő mindegyike kitér — felé. Meglássuk, erre a félre legalább lehet e reményünk?

Irodalom és művészet.

— Mai számunkban végződik be Baksay Sándor hosszabb elbeszélése, a „Csudálatos történet.“ E szép elbeszélés több oldalról — az irodalom és az olvasóközönség köréből egyaránt — élénk figyelemre méltó. Természetes és egyszerű előadása, életteli leírásai és jellemzése, érdekes eseménye, jó elbeszélő stílye s egészen és részleteiben egyaránt költői tartalma, mind ohatandóvá teszi, hogy a szerzővel gyakrabban találkozhassék az olvasó közönség. Lapunk ígértét bírja Baksaynak, hogy az év folytán még egy elbeszélést közölhetünk tőle.

— Vajda Jánostól megjelent az „Újabb költemények“ című gyűjtemény, melyre az elmúlt hetekben adta ki szerző az előzetési felhívást. A kötet tartalmát „Alfréd regénye“ című költői beszély, „Végtelenség“ című bölcséleti tartalmu nagyobb vers, s „A kárhöz helyén“ és „A vaali erdőben“ című lírai költemények teszik. Lapunk olvasói e művek közül a másodikikat és negyediket jól ismerik, sőt az „Alfréd regénye“-ből is adtunk egy nagyobb részletet mutatványul, mely eléggé jellemezte e szabályozatlan mederben haladó eseményt, phantastikus művet. A francia Taine, e nevezetes széptani író, „Olaszországi utazás“-ból vett francia jellege fogja leginkább jellemezni a költő szándékát, mely „Alfréd regénye“ irásakor előtte lebegett. „Tudjuk — mondja Taine a képzőművészetekről szólva — hogy a klasszikai vagy gothi formákon kívül, melyeket ismételtünk s melyeket ránk szabnak, van még egy egész világ; hogy az emberi alkotás határátalan, s hogy hasonlóan a természethez minden szabályt megsérthet, s oly minta után is, mely ellenkezik mindazzal, a mibe csak ajánlották hogy zárja magát, hozhat létre tökéletes művet.“ E gyűjtemény, mely méltó Vajda eddigi műveivel és költői nevéhez, igen díszesen van kiállítva, vastag papíron szép és könnyen olvasható nyomással. A Franklin-társulat nyomdájában nyomtatott. A könyv szétküldése az előfizetők számára már megkezdett, egyelőre azonban csak a fűzött példányokkal, minthogy a sok munkát adó díszítés még egy-két napig el fog tartani. Azon gyűjtők, kiknek ivén fűzött és disz példányok vegyesen jögyenek, szintén csak közelebb fogják egyszerre megkapni. Előfizetéseket különben a szerző — a mennyiben addig a még rendelkezésre álló példányok el nem fogyának — a jövő hó 4-kéig elfogad egy

frtjával; azontúl aztán a mű csakis néhány könyvárusnál lesz kapható 1 frt 30 krjával, kik közül többben vettek példányt a szerzőtől.

— Lukács Béla orsz. képviselőtől nagy érdekű munka jelent meg a következő cím alatt: „Ausztia és Magyarország pénzügyei és adórendszere.“ A munka tartalmáról tájékoztat nyújt a szerző előszava, a mely következőleg hangzik: „Meg vagyok győződve, hogy nem végeztem fölösleges munkát, midőn Ausztia és Magyarország adórendszerét és pénzügyi viszonyait összehasonlítottam. Az ily tanulmány mindig bir bizonyos becsessel; de annál nagyobb értékkel bírhat ma, midőn a két állam közt a legfontosabb közgazdasági és pénzügyi érdekek vita tárgyát képezik. Oly munka, melyből a két állam adórendszerét és pénzügyi viszonyait megismerhetnők, nincs sem a magyar, sem a német irodalomban. Pedig e viszonyok kölcsönös ismerete szükséges praktikus szempontból is. Ennyit e munka céljáról nézve. A mi tartalmát illeti, megtalálja abban az olvasó rövid ismertetését azon általános politikai, pénzügyi és közgazdasági viszonyok, melyben a két állam egymáshoz áll; ismertetem a két állam adórendszerét, s az adó mértékét, végül összehasonlítom az 1867—74-iki zárszámadási eredményeket s az 1876-iki előirányzatokat; mindezekben együttesen visszatükröződik a két állam közgazdasági és pénzügyi élete. Az adathalmaz, mely e munka megírásánál rendelkezésemre állott, igyekeztem lehetőleg megbízható s kiegészíteni, s legelőnyösebb hivatalosan közzétett adatokat használtam fel.“ A 304 lapra terjedő könyv Aigner Lajosnál kapható, s ára 2 frt.

— „Abaujmegye XVI. századbeli műveltség-történelméről“ cím alatt mint bölcsészeti-szaktudori értekezés érdekes füzet jelent meg Tetley Nándornál. Irta dr. Károly Gy. Hugó premontrai rendű tanár, ki e műben önálló kutatások nyomán szól az első magyar nyomdák történetéről, s különösen a vizsolyi nyomdát, ennek kiadványait s a Károli-féle híres bibliafordítást ismerteti. E biblia 1590 óta 71 különböző kiadást ért, mint az értekezés felsorolja. Irodalomtörténetünkünk általában több új adat van itt vonzó módon előadva. A füzet ára 80 kr.

— Az akadémia kiadásából, az értekezések ciklusából, egyszerre 14 füzetet kapunk. Minthogy felolvasásuk alkalmával egytől-egyig részletesen ismertettük őket, most egyszerűen feljegyezzük címök és árak szerint:

A nyelv és széptudományok köréből: „A Neo- és Palaeologia ügyében“ Brassai Sámuelről (ára 30 kr.); „A hangsúlyról a magyar nyelvben“ Barna Ferdinándról (ára 30 kr.); „Brassai és a nyelvújítás“ Ballagi Mórtól (15 kr.); „Emlékezésül Kriza János fölött“ Szász Károlytól (25 kr.); „Művészet és nemzetiség“ Bartalus Istvántól (20 kr.);

A történelmi tudományok köréből: „A szörényvármegyei hajdani oláh kerületek“ Pesty Frigyesről (40 kr.); „Nádasdy Tamás első követsége Erdélyben“ Szilágyi Sándortól (30 kr.); „Id. b. Wesselényi Miklós“ és „Ifj. b. Wesselényi Miklós“ élet- és korrajzok Szilágyi Ferenczről (50—50 kr.);

A természettudományok köréből: „A közetek tanulmányozásának módszerei“ Koch Antaltól (30 kr.); és ezenkívül egy másik füzet nyolc, egy harmadik pedig öt közleménnyel, a m. kir. egyetem vegytani intézetéből (az előbbi 20, az utóbbi 30 kr.); — és

A társadalmi tudományok köréből: „Emlékezésül Csatskó Imre fölött“ Pauler Tivadartól (10 kr.); és „Visszapillantás közgazdaságunk egy negyed századára“ Keleti Károlytól (20 kr.)

— Törvények kiadása. Az Eggenberger-féle (Hoffmann és Mohár) könyvkereskedés kiadásában esinos kiállítású füzetekben megjelentek: 1. Az új cseleltörvény. 1876. XIII. törvényezik a család és gazda közötti viszony szabályozásáról, a gazdasági munkásokról és napszamosokról. Ára 30 kr. — 2. A községek rendezéséről szóló törvény módosításáról szóló (1876. V. törvényezik); a közigazgatási bizottságról (1876. VI. t. cz.) és a fegyelmi eljárás módosításáról szóló (1876. VII. t. cz.) törvényezik egy füzetben. Ára 30 kr. — 3. Törvényezik a köz-

egészségügy rendezéséről. A hivatalos kiadás hú lenyomása. Ára 50 kr.

— Wodianer Fülöp kiadásában megjelent: „Magyarországi Rendeletkötet tára.“ Kilenzedik füzet. Ára 1 frt.

— Dr. Emericzy Géza, állami tanárképző intézeti igazgató, „Népiszkolai tantervezetek“ című művet adott ki, melynek megírására a II. országos tanitógyűlés alkalmával a tantárgyak részletes felosztásáról szóló előadásában vállalkozott. A munka első ilyféle kísérlet. A szerző tulajdona, s nála rendelkezhető meg Iglón. Ára 50 kr.

— Vend-magyar nyelvtan. Augustich Imrétől vend-magyar nyelvtan jelent meg, melyet Szabó Imre szombathelyi püspök a hatósága alatt álló vendajka iskolákban használandó tankönyvül elfogadott. Vas- és Zalamegyében van 25 kath., 7 prot. felekezeti és 11 községi és állami vendajka iskola. A tanulók száma évenként 5200 lélekszámmal. Így tehát e nyelvtan, mely első munka a maga nemében, valóban hűzogat pótol. Kiegészítésül legközelebb részletes példányt fog megjelenni.

— Kolozsvárt megjelent Szász Gerő ref. esepres emlékezése: „Deák Ferencz emlékezete“ címmel, melyet Kolozsvárt e hó 2-án tartott; ára 30 kr.; a tiszta jövedelm a Deák-szoborra fordítatik.

— Kilian Frigyes egyetemi könyvtárosnál megjelent: „Magyarország és Ausztia földrajza, főként természeti viszonyairól“, tanodai és magánhasználatra, írta Mihály József tanár; ára 80 kr. — „A kísérleti természettan tankönyve“, írta Kohn Gy. tanár; ára frt. 20 kr. — Átszámítási táblázatok“, a budapesti gabnacsarnok és a kereskedővilág használatára szerkesztette Kohn Fülöp; ára 1 frt.

— „Biblia iratása“ című munkára hirdet előfizetést Lenkey Ferencz. A munka, mely a biblia egyes könyveinek keletkezési koráról, szerzőjéről stb. szól, 10—12 ivny terjedelmű lesz. Előfizetési ár füze 1 ft. Az előfizetési pénzek, június 1-ig Aigner Lajos könyvtárushoz küldendők.

— A zsidó vallás jövendőjéről s az életképessé tétele végett szükséges reformokról szól az a kis könyv, mely német nyelven „A jövő század vallása“ cím alatt Grünhut Hermantól Aigner Lajos bizományában megjelent. A mozaizmus nemesítésére és a mai korhoz idomítására nézve sok szöveget elmond, s általában ajánlható mindazok figyelmébe, kik ily kérdések iránt érdeklődnek. Német címre: „Die Religion des kommenden Jahrhunderts.“ A Franklin-társulatnál nyomtatott, s mint halljuk, magyarul is meg fog jelenni.

— Utazók kalauza. „Utmutató utazók részére“ címmel a „Vasuti és gőzhajózási kalauz“ kiadó-hivatala egy füzetet ad ki, mely az ország különböző részeiben való utazásoknál tájékozót szolgál a választandó utak, a rendelkezésre álló alkalmak, szóval az utazásra vonatkozó adatok és eszközök megismerésében. A „Vasuti és gőzhajózási kalauz“-ra (vadász-utca 9-dik szám) 4 forintjával lehet évenként előfizetni. A tájékozásra szolgáló füzet ebben fog megjelenni.

— Sopronvidéki lapok“ cím alatt Sopronban Moller Ede vegyes tartalmu hetilapot indított meg. Előfizetési ára egész évre 6 frt.

— Nemzeti színház. Donadio Bianca k. a. e. hó 27-kén kezdte meg újabb vendgészereplését a „Mártha“ operában, ugyanakkor énekelte utolsó szerepét Perotti tenorista, ki az utóbbi hetek rendes vendége volt. A színház egészen megtelt; a szöveg hangja és kitűnő iskolázottsággal bíró művésznőt zajosan fogadták s élvezet kísérte énekét. Perotti mint Lyonel osztozkodott a tetszésben, melyből a magunk közreműködői is tisztességes részt érdekeltek meg.

— Új dráma. Szilgigeti „Perényiné“ cím alatt történelmi drámát írt, melynek meséje az ellenkirályok harcziás idejéből van merítve. Ősszel fogják előadni.

— A népszínházban folyton mozgalmas esték vannak. Mult szombaton lépett föl, mint szerződött tag Tamási a „Csikós“-ban. Szorongásig megtelt

az egész színház, s nagy tapsok közt jelent meg a népszínművek e kedvenc szereplője. Soldosné azonban betegeskedése miatt nem léphetett föl, s helyette Rózi szerepét Horváth játszotta, a debreczeni szintársulat volt tagja, kinek szerepköre voltaképpen nem a népszínművekben van, s a „Szép Galathea“ operatében, mint Ganymed jobban is tettett. Vasárnap a „Falu rosszában“ Horváth Vincze mutatta be magát a bakter szerepében. Jó közreműködőt nyert benne a népszínház. E hó 26-án Erdélyi Mariette k. a. föllépése gyűjtött nagy közönséget. A „Szép Galathea“ című szerepét énekelte esinon és izléssel. A játékban is van annyi mozgékonyasága, hogy a színpadi gyakorlat hamar elevenné és kifejezővé teheti. Ez estén még két kisebb fordított udonságot is adott elő: „Pipogyi ur lakatját“ t. mely nem sokat ér, s a „Vénus átvonulása“ címűt, mely mulattatott. A legközelebbi napokra „Nyomorúság a korszokban“ című eredeti bohózat van kitűzve, meg nem nevezett szerzőtől.

Közintézetek, egyletek.

— A magyar tud. akadémia apr. 24-én tartott összes ülése Kovács István emlékének volt szentelve, és Szilágyi Sándor elevenítetté azt föl emlékbeszéd alakjában. Kovács levelező tagja volt az akadémiának, s 30 év előtt tartotta első értekezését kimutatván, hogy történetírónk mennyire elhanyagolták sokáig az erdélyi viszonyokat; ő maga aztán érdekesen adta elő a székely nemzet történetét. Kovács régi székely család sarja, Nagy-Ajtán a mult század végén született s 1823-ban az erdélyi főkor-mányszéknél közszolgálatba lépett, mint főtisztelen inok, s csak 10 évi szolgálat után kapott fizetést. E szerény állásban kezdte meg irodalmi működését, fő feladatául tűzvéden ki a székely történelmi emlékek gyűjtését, s hírlapokban és folyóiratokban csakhamar jövévet vitt ki; majd b. Kemény Józseffel együtt az erdélyi történelmi források kiadására vállalkozott. A tud. akadémia a székelyek történetének megírását várta tőle, de közebejött az 1848—49-iki mozgalom, azután pedig alkalmasint a censura tartóztatta vissza. Mindössze néhány értekezést írt még. 1850 óta hivatala foglalta el (törvényszéki bíró volt), 1874 január 14-én halt meg. Szilágyi végül bemutatta az elhunytat „Az attilai hunokról“ írt, még eddig kiadatlan munkáját, mely a történelmi osztályhoz utasítottott. — A folyó ügyek közül megemlítendő, hogy b. Sina Simon fölött Tóth Lőrincz egy emlékbeszédet tartani. Bemutattott az írói tulajdonjog tárgyában kiküldött bizottság jelentése, kapcsolatosan az írói tulajdonjogról készített törvényjavaslattal. A javaslat Pauler Tivadar felszólására, az igazságügyminiszteriumhoz küldetik át, de Tóth Lőrincz indíványára azon fentartással, hogy ha e javaslatot az igazságügyminiszterium „elrontani“, az akadémia az eredeti javaslatot az országgyűlésnek fogja beterjeszteni.

— A magyar tud. akadémia nagygyűlése az idén június 6-kától 11-éig fog tartani. Hatodikán este ötkor osztályértekezletek lesznek 7-én; a nagygyűlés első napja; 8-kán a tavaszlatások; 10-kén igazgatótanács ülése; 11-kén (vasárnap) pedig az ünnepélyes közülés, melyben többi közt Gyulai Pál tartja emlékbeszédét Toldy Ferencz fölött. Ez idén az igazgatótanácsba új tagokat kell választani az elhunyt Deák Ferencz, b. Kemény Zsigmond és b. Sina Simon helyébe.

— A Kistaludy-társaság ápril 25-iki ülésén Balázs Sándor egy humorisztikus elbeszélést olvasott föl „A legszerencsétlenebb ember“ cím alatt. Ezután Greguss Ágost értekezett Aranyról, „Bor vitéz“ balladájáról s ezen értekezését mint Aranyról tartott egyetemi előadásainak egy részletét mutatta be. Greguss felolvasta Bürgernek „Leonóra“ balladáját is (Nagy Zsigmond fordítása szerint) mint a melynek tárgya rokon Arany balladájával, a boldogtalanszerelm örök meseje. A verselakot Arany Chamisótól vette, de tökéletesben használta, mint a német költő. A mű szerkezete egyszerű, az események természetes egymásutánjokban vannak előadva, egymásba szöve a külső természet szingzagú leírás s a leány rémlátományait. Rövidsége mellett is gazdag, változatos cselekvény, képei és zengetes

nyelve által tultesz a Bürgerén. — E két felolvasás után folyó ügyek következtek. Ezek közt volt az értesítés, mely szerint az első hazai takarékpénztár 200 frtot szavazott meg társulatnak, miért köszönetet fognak mondani.

— A földrajzi társulat ápril 27-ki ülésén Vambergy érdekesen ismertette Khokand földét, mely az oroszok ázsiai hódításának szintén áldozatul esett. A khokandi khánságra vonatkozó legrégebbi könyvet Baber szultán írta több száz év előtt; a 17-ik században egy tatár irt róla, a múlt században Müller és Kusleff orosz utazók; e században már több utazó megfordult e messze földön, s közülök nem egy vezette életét is. Khokand népe vegyes, fő elemét a szárt és tadzsik képezi; az előbbi török eredetű, de már perszül beszél, az utóbbi az óslakok és perzsza eredetű; ezeken kívül a bátrabb és vitézebb kara-kirgizek és kipesakok képezik a lakosság 2—3 tizedét. Az összes népesség egy millió, s az a harminczas években érintkezésbe jöttek az oroszokkal, kik lassan, de fokozatosan haladtak beljebb a tartományba. A múlt évben Kudaja khánt a lakosság elkergette, s ez alkalmat az orosz kormány megragadván, meghódította az országots hogy neve se maradjon, Fergana név alatt kebelezte be. — Ez ismertetés után Hanfaly Pál, mutatta be Delesse francia tudósak a tengerfenék földtani viszonyairól szóló művét, melyet a szerző a társulat könyvtárának ajándékozott.

— A természettudományi társulat legvirágzóbb és tevékenyebb egyeletünk közé tartozik. Tagjainak száma jelenleg 4572; természettudományi könyvtárát a vállalatának pedig már eddig 1378 aláírója van. A társulat megbízásából ismét két nagyobb dolgozat készült el: Bartsch Samu bajai tanár műve a „rotatóriák“ról (az úgynevezett sodró állatokról), s a dr. Kossutynyi Tamás dolgozata: százötven jeles magyar dohánnyaj alkotászeinek vegytani megvizsgálása. Hantken Miksa „Magyarország geológiját“ készíti, mely vagy ötven ivre fog terjedni. Továbbá a Toldy Ferenc emlékére kiadandó s száz arannyal jutalmazandó műnek: a magyar természettudományi és matematikai irodalom teljes könyvsorozatának megírásával a két Szinyeyi Józsefet bízták meg. Ez egy év alatt szintén elkészül s a társulat minden ívet még külön husz forinttal fog díjazni.

— A képzőművészeti társulat ápril 23-dikán tartotta évi közgyűlését Pulszky Ferenc elnöklete alatt. A titkári jelentés azzal kezdődött, hogy valószínűleg az utolsó gyűlés az akadémia épületében, mert a jövő évit már a sugáruati „műcsarnok“-ban tartatják, s abba az iparmúzeumot már a jövő hó elején beköltöztethetik. A képzőművészeti társulat titkári hivatala is oda viheto lesz már novemberben. A műcsarnok, egész fölszerelésével együtt, nem kerül többé 270,000 frtnál. A társulat vagyonra, a nyugdíj-alappal 278,607 frt 80 kr, míg a múlt évben még csak 176,662 frt 11 kr. volt. A vagyon összegében a műtárgyak értéke 11,177 frt 32 krral van föléve. A műkedvelők tavalyi előadása (elő képleték a redoutban) 3000 frtot jövedelmezett. A múlt évben összesen 274 műtárgy (kép és szobor) volt kiállítva, s ezekből a kormány ötöt s magánosok is csak ötöt vettek meg. Az összes látogatók száma a múlt évben 7944-re ment. Az évi deficit 1902 frt 89 kr. Segélyezésre tavaly 561 frtot adtak. A tagoknak öt műlapból álló albumt küldtek; jelenleg hat metszet van munkában s ezek metszéseért huszezer frtot fizetnek. Az idei költségvetésben a bevétel 15,300, a kiadás pedig 15,053 frtban van megállapítva. Fiók-kiállítás Szegeden az idén is lesz. A társulatnak jelenleg 128 alapító s 42 pártolótagja van. Az igazgató bizottság elnökévé ismét Ráth Györgyöt választották meg három évre.

— A Szent-László-társulat május 18-án tartja közgyűlését Budapesten. Több vaspálya és a gőzhajózási társulat május 15-től 23-ig oleőbb árákról szállítja a tagokat, kik az igazolványt a társulat titkári hivatalában (Jövész-utca 11. sz.) vehetik át.

— Az orvosok és természetvizsgálók idei nagy gyűlése aug. 22-én fog kezdődni. A beiratások napjai Maramaros-Szigeten aug. 19, 20 és 21-dike. Ez utóbbinak estéjén rendezik az ismerkedési közvacsorát. A megyei „termék- és iparkiallítás“ 23-án

nyílik meg, s akkor lesz tüzőltői díszgyakorlat, a malomkerthen népiünnep és este a tüzőltők bálja. Kirándulások lesznek: aug. 24-én Akna-Szlatinára, 25-én Boesköra, 27-én a viski fürdőre. A 28-ki zárulás után másnap három távolabbi kirándulást terveznek: a Suligüi-forráshoz, a Tisza eredetéhez s Sugatag aknához és a brébi fürdőbe. A m.-szigeti rendező bizottság harmadfélszáz tagból áll s annak elnöke Purgberger József, alelnöke pedig Szaplonczay József. A megyegyűlésre Szilágyi István vaskos kötetet ír a nagy nevezetességeiről, melyet a tagok közt fognak kiosztani, kik így a kirándulásokra szakavatott magyarázóval indulhatnak.

Egyház és iskola.

— A bibornok-prímás a leányneveléssel foglalkozó gyűjörtszigi apácáknak alapítványképen 31,000 forintot adományozott; az általa Esztergomban alapított s Sz. Anna templománál lévő kised óvoda s iskola számára pedig, mely az árviz alkalmával is magukat kitüntető Sz.-Vinczéről nevezett szerzetes hölgyek vezetése alatt áll, 4000 forintot letéteményezett. Tudvalevőleg mindkét köznevelési intézetet a bibornokhercegprímás alapította.

— Püskpökök fölszentelése. Tóth Miklós eperjesi püskpököt mult vasárnap Rómában szentelték fel, Kubinszky Mihály tímni püskpököt és leendő kalocsi sufraganeust pedig most vasárnap szentelik fel Kalocsán. A szertartásban Kovács Zsigmond és Schlauch püskpök is részt vesznek.

— A magyarországi protestáns egyesület idei közgyűlést május 14—15. napjain Keeskeméten fogja tartani. Május 13-án d. u. 2 órakor a központi választmány tart előkészítő tanácskozást a református főiskola gyűlésterében, delután 4 órakor kezdődik a reform. templomban tartandó ismenítészeleettel. Kik a lezállított áron utazhatás kedvezményét igénybe akarják venni, sziveskedjenek Fehér Péter keeskeméti reform. főiskolai tanár urhoz fordulni, ki az e czéla szükséges igazolványokat ki fogja szolgáltatni.

Közlekedés.

— A margitszigi hid ünnepélyes megnyitása ápril 30-án lesz, melyre az országgyűlés, a hatóságok, a külföldi konzulok is meghívtak. A hid fölavatásának februárban kellett volna megtörténni, de az árviz miatt elmaradt; a közlekedés azonban több hét óta megnyílt rajta. Zászlókkal, lombfüzerekkel ékesítik, a mi 8—10,000 frtba kerül. A miniszterium teljes számmal jelen lesz s Pechy Tamás közlekedési miniszter tartja az első beszédet. Ezután a fővárosi képviselőtestület nevében Ráth Károly főpolgármester mond beszédet.

— A tiszavidéki vaspályán Kis-Ujszállás és Karezag közt az árviz miatt néhány napra megzavart vasuti közlekedés ápril 27-én ismét helyre állt. E naptól kezdve a személy- és tehertforgalom a Nyiregyháza és Karezag, továbbá Sááp és Nagyvárad közt fekvő állomásokról Czeeglédén át ismét teljesen megindítottat és az ezen utirány számára fennálló hivatalos díjszabások újból hatályba léptek.

— A mértföld-pénzek, melyek hivatalos eljárásban és fuvarozásban sürin szerepelnek, az új mérték behozatalának megfelelőleg „kilométer-pénzek“ nevezetnek, s az igazságügyi miniszter rendelete szerint a pénz is kilométerek után számítatik.

Balesetek, elemi csapások.

— A kolozsvári tüzvész Gazdagfalusi szabómester lakásán ütött ki, egy fából épült konyhából, hol a legények simító vasat hevítettek. Öt perc alatt már lángban állt két ház s a szél gyorsan terjesztte a romboló elemet. Borzasztó zavar volt a kevésvízü szük utcákban, melyek Kolozsvár legnagyobb tüzfészékét képezték mindig. Egyszerre tízenegy utca égett s oda lett az egész tüzőltő telep

is. A Fröbel-intézet épülete megmaradt, de egy melléképületben s a fölszerelésekben mégis tetemes kárt szenvedt. A légett épületek száma tul lehet a kétszázon. A nyomor, javveszélés elremito volt mindenütt; sokan egész vagyonukat látták megsemmisülv. A város azonban 500 frtot osztott ki a súlyosan károsultak közt 600 frt pedig magánadakozásokból gyűlt be. Kolozsvár, mely ép aznap a marosvárhelyiek javára akart szineloadást rendezni, csakhamar rászorult maga is a segélyre. A vész után egy özvegyasszony elégett háza pinézéjében egy nő holttestét találtak meg. Máriánné nevü szegény bejáró asszony volt, kit menekülése helyén a füst fojtott meg.

— Nagy tűz pusztított e hó 18-án Gödöllőn is, s 22 ház hamvadt el a melléképületekkel együtt, melyet közül egy 9 volt biztosítva. A tüzet egy hat éves gyermek vigyázatlansága okozta, a ki a nagy szőzben a kertben levő sertés-ól mögött burgonyasütés végett tüzet rakott.

Mi újság?

— Az itthon maradt miniszterek a miniszterelnöktől Bécsből táviratot kaptak, hogy közülök három rögtön menjen fel s csak egy maradjon itthon. Ennek következtében Trefort, Péchy és Szende miniszterek az ápril 28-iki reggeli gyorsvonattal felmentek. Csak Perczel miniszter maradt itt, hogy Budapestet a kormányt képviselje.

— Fáklyásmenet. Falragaszok hirdették, hogy e hó 28-án a szénatérrel fáklyásmenet indul az országgyűlés különböző pártjainak klubjaihöz. E fáklyásmenet tüntetést kívánt lenni az önálló vámtérület és független magyar bank mellett s a falragaszok is e népszerű jelige alatt hívták részvételre a főváros közönségét. Az eszme a függetlenség párt kebeléből indult és első megbeszélése a „Kömlökertben“ történt. A tüntetés az utcákban a szokásos zajjal és élénkiséggel folyt le. A szabadelvi kör helyisége előtt a menetből ketten is szónokoltak, de a szabadelvü párt tagjai közül senki az ablakokban sem mutatkozott, senki sem válaszolt. Innen a muzeum-utczába a függetlenségi párt kör-helyisége elé vonultak, s itt már Mocsary Lajos mint a kör elnöke válaszolt a szónoklatokra. A tömeg csak éjfél felé oszlott szét.

— A király két ezer frtot ajándékozott a kolozsvári légették segélyezésére, a gödöllői tüzkárosultaknak pedig négy százat. A királyné a gyérgyócsomafalvi r. kath. templom építésére adományozott 200 frtnyi segélyt.

— József főherczegnek legközelebb előkelő vendégei lesznek Alesuthon: Ezsébet főherczegnő, a főherczeg nénye, és ennek leánya, Krisztina főherczegnő. A vendégek Budapesten csak két napot fognak tölteni, azután Alesuthra mennek, a hova Erzsébet főherczegnőt ifjúkori emlékek fűzik.

— A történelmi és műipari kiállításra, mely május elején nyílik meg, a rendező bizottság Bécs város hatóságától is kért magyar régiségeket. Ott aztán egész politikai vita fejlődött ebből. Némelyek nem akartak átengedni semmit, mert a magyarok — ugymond — most épen azon vannak, hogy szakítsanak Ausztriával, tehát nem érdemesek semmi szivessegre. Egyik tüzes szónok szóba hozta Mátyás király pajzsát is, gyanakodólag említvén, hogy majd még vissza sem küldik a becses ereklyét. Ezt tehát semmi esetre sem kellene elküldeni. Soká folyt a keseredett vita, mignem a magyar születésü Hügel Eduárd bécsi nyomdász azt a meglepő felvilágosítást adta, hogy voltaképen a pajzsot Bécs városa 30 év előtt a magyar muzeumnak ajándékozta, ott is van azóta, s épen szóló volt, ki azt 1848 ápril 15-én egy küldöttséggel lehozta Pestre, s a testvériség jeléül átadta. A küldöttség szónoka az ismert német költő Frankl volt, s az egész ünnepélyt le is írta 1872-ben a „N. freie Presse“-ben. Valóban itt van az a pajzs muzeumnunkban; az egész három-négy láb magas és harmadfél széles, erős fából készült, pikelyes lánnyelvekkel behintett szines vászonnal borítva; a paizs közepében áll egy „M“-betü, fölötte a magyar korona a hajlott kereszttel. Könnyen forgatható torna-paizs, melyet a király minden csatájában viselt. Első látszatra tömörnek, nehéznek

tünik fel, melynek viselése óriást igénylene; de ez csak látszat, mert voltaképen elég könnyü. Meglehet azonban, hogy Bécsben van egy másik paizs is, s ha van, látni fogjuk, mert a községtanács mégis csak elhatározta, hogy leküldi a kért tárgyakat.

— Berzsenyi születésének százados évfordulóját meg fogja ülni Vasmegye. Károlyi Antal megyei ügyész s Balogh Gyula, a „Vasmegyei Lapok“ szerkesztője ez érdemben ápril 18-ára ülést hirdettek, melyen a nagy számmal megjelentek egyhanglag helyeselvén az eszmét, elhatároztatott, hogy ez ügyben a vezéreltet a megyei közférvényhatóság vegye át. Ez meg is történt, és több megyei bizottsági tag azonnal hirdetés bocsátott ki, mely ápril 23-kára értekezetet hívott össze Szombathelyre, hogy az ünnepély módját és rendjét megállapítsák.

— Jókai Mór haza érkezett olaszorszgi útjából. Rómából Budáig egyhuzomban tette meg a 43 óráig tartó hosszú utat. Indokot erre egy angol lapban talált, mely magyar és osztrák kormányválságáról irt. Tervezett látogatása Florenczbe és Turinba ekkép elmaradt.

— A kolozsvári Fröbelintézet javára engedélyezett országos sorsjáték luzása május 3-án a budapesti lotto-igazgatóság hivatali helyiségében megy végbe. E kitüno intézet rajzát s részletes ismertését lapunk már a múlt évben közölte s ezuttal csak annyit jelzünk, hogy ez intézet két szempontból bir országos jelentőséggel. Egyfelől, mert a Fröbel elvei szerint berendezett elemi tanodája hazánkban e tekintetben az első s eddig szép eredményü kísérlet; másfelől, mert gyermekkertésznő képezdeje is van, melyből évenként jelentékeny számu teljesen kiképzett gyermekkertésznő kerül ki. Az intézet jövedő fennállhatása az engedélyezett sorsjáték sikerétől függ s annak támogatására olvasóink áldozatkészségét annyival is inkább föl hívjuk, mert a közelebbi szerencsétlen tüzvész alkalmával ezekre menő kárt szenvedett. Az értékes arany és ezüst nyereménytárgyak Szurmák és társa kirakatiában megtekinthetők; van közöttük egy 5000, — egy 1000, két 500 frtos, stb., összesen 423db. E szerint nemcsak jótékonyk számára kinálkozik itt alkalom, hanem egyszerű emberek számára is.

— A városiigei köröndben Deák Ferencnek köztdmúdosás szerint egy kedvező helye volt, melyet minden évben barátainak s tisztelőinek társaságában gyakran felkeresett. Grünwald Henrik fővárosi köfaragó most e helyre egy gránit széklet akar állíttatni, melyen egy megfelelő felirat örökítené meg azon idő emlékét, melyet Deák e helyen töltött. Grünwald már folyamodott is a tanácshoz engedélyért, mely Grünwaldot a szék rajzának mellékelésére szolította fel.

— Új találmány. A magyar memőkegyelet legközelebbi ülésén a szakértők teljes méltánnyal fogadtak egy új találmányt, melynek mestere Könyves Tóth Mihály memők, a debreczeni híres lelkes fia. Egy horozható köfőrü ez, a bányákban, s alatutak készítésénél lehet sok hasznát venni, mert hátterbe szoríthatja a most használt sulykufurást, melynél igen sok emberi erőt feleselnek el s mely erómtámtalig is hátrányos. Az új egyszerű köfúruló felényi kiadás mellett kétszerre gyorsabb az eredmény s nem kell hozzá hajtó erónök sürített lég, légsürítő gőzmozdonó sat., mert emberi erő löki előre a legjobb sikerrel. Tanult bányász sem kell hozzá, mivel bármely munkás rögtön dolgozhatik vele. Bécsben, hol a feltaláló e furót nemcsak a memőkőkegyelet körében ismertette, hanem az új tanásház

építészeti terén gyakorlatilag is bemutatta, átalanos volt az elismerés.

— A liptómegeyi Liptó-Ujvárt az újabb időkben rendesen Hradeknék szokták nevezni. A belügyminiszter tehát elrendelte, hogy hivatalos használatban a hatóságilag soha meg nem szüntetett Liptó-Ujvár régi néven nevezék.

— Medve óriás. Maramarosban, Trebusa mellett óriási medvét ejtett el m. hó 14-én Orenesák Simon kincstári munkás. Az állat testének hossza meghaladta a hét lábat és sulya három mázsa 48 font volt. A medve a vidéken sok kárt tón. A Trebusai lakosok teheneiket a szép idő beálltával a Tisza baloldálán levő mezőségekre hajtották legelni. Itt m. hó 13-án alkonyatkor a medve megrohanta s a viznek üzte a teheneket. Három közülök nyomtalanul eltűnt; a vad állat étvégvágnak estek áldozatul, A károsodottak egyike volt Orenesák, ki ezután roszdás egy-esövív puskáját 3 golyórá töltve, s egy fejszével fellegyerkezett orosz kíséretében az erdővidék óriásának kinyomozására indult. Rövid ide s tova bolyongás után csakugyan feltalálta a helyet, hol az áldozatul esett egyik tehének maradvékai heverték. Itt állást foglalt s csakhamar a vadállat is előtűnt a sürüből s hirtelen irányt változtatva, nem a préda felé, hanem egyenesen a két embernek tart, de oly nesztelenül, hogy O-nak alig maradt annyi ideje, hogy füstölő pipáját félretelve, fegyverét a csak pár lépésnyire levő fenevadra irányozhassa. Egy dördülés, s az állat óriás szűgyébe irányozott lövés, ennek fejébe, föltövébe s nyult agyába fúródott, s életét azon pillanatban kioltotta.

— Adakozás az árvizkárosultak részére. VIII. közlemény. A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldetett:

Szécsi-Szigetrol Hruska Nándor gyűjtése 23 frt 33 kr. (Ez összeghez járultak: Karmossy Vince 3 frt 50 kr., Némethy Agost 3 frt., Hruska Nándor 3 frt., Bertalan József 1 frt 60 kr., Herdy Lajos 1 frt., Dreisziger Antal 1 fr., Klein Jakab 1 fr., Baksa János 1 frt., Zákó Dániel 50 kr., Kemencei Ferenc 40 kr., Hirschl Miksa 1 frt., Mózes Salamon 50 kr., Kovács György 1 frt 50 kr., Bertalan József családja 1 frt 60 kr., Horváth József 20 kr., Horváth József 20 kr., Kiss János 1 frt 20 kr., Sali József 50 kr., Klein Benedek 50 kr., N. N. 13 kr. Összesen 23 frt 33 kr.) — Zsegényrol Hajdu János lelkes 1 frt 80 kr., — Ugyanek Zsegényrol a hívek gyűjtése 1 frt 20 kr., — Tóth-Kömlösröl Horváth Sámuel 1 frt. — Csököllyöl István János, Vas István, Garzó Mihály, Mezei Tera és Farkas Katalin, a reform. iskola növendékei a többiek nevében is 3 frt.

A VIII. közlemény összege 30 frt és 33 kr. Eddig begyűlt összesen 523 frt 15 kr. és két db. magyar arany.

Halálozások.

Elhunytak az utóbbi napokban: Árvi Török Sándor, Borsodmegyei árvaszéki elnöke, s a mikolczi evang. algyimnasium felügyelője, 57 éves korában. — Ferenczy István kir. tanácsos, Sopronmegye alispánja, 43 éves korában, Sopronban. — Biro Miklós, jöszárgazgatósági levéltárnok, Kolozsvárt 74 éves korában. — Báró Kemény Albert 64 éves korában, és Sz.-Kövesden temették el. — Szűcs János, Huszt város derék birája 60 éves korában. — Mándely Géza negyedéves joghallgató és a budapest-terzvárosi egyik kisedőv vezetője. — Seldermő szül. Tolnai Festetich grófnő Bécs mellett Budában 91 éves korában. — Forberger Eteleka, fővárosi leányiskolai tanítónő, hosszas betegeskedés után. — Márki Jánosné szül. Zay Juliánna 59 éves korában Sarkadon.

Szerkesztői mondanivaló.

— L. S. A terv ily részletes fejtegetése már szaklapba való volna. Alkalomszerileg közölni fogjuk valamely szakértő ismerőstünkkel: ha életre valónak találja, tegyen vele a mit tehet.

— Perkátá. Kl. E. Lapunk, úgy hisszük, jobban el van terjedve, semhogy a küldeményre vonatkozó irszemet a szám egyesek megküldésével kellene önhöz juttatunk. Kis verse elég tiszta érzést, s némi csínal is zeng; de sokkal közönségesebb eszmékörben marad s igénytelenebb is, mintsem a nyilvános fellépést igazolhatná.

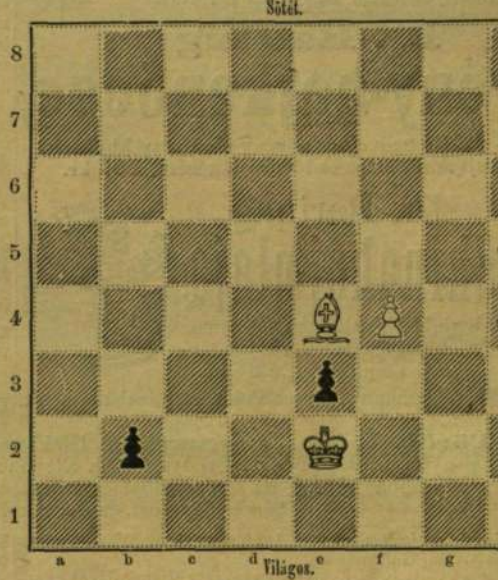
— Szűgy. S. K. A husvétára vonatkozó kérdésre következő feleletet adtuk, Igaz, hogy a tavasz kezdete utáni első holdtölte az idén ápril 8-ra esett, s így szabály szerint a husvénak ápril 9-én mint legközelebbi vasárnap kellett volna lenni. De ápril 8-kán a napitárszerinti vagy valósig hold tölte volt; a csillagászati számításoknál mérvadónak tekintett ugy nevezett közép holdtölte azonban ápril 9-én éjfélutáni 1 óra 52 perczkor volt s így már vasárnap; ezért tették a husvétat a következő vasárnapra ápril 16-kára.

— Ráczkevi. E. B. Feltéve, ha jó. De ez nem jó s nem is nyújt reményt, hogy arról a konyháról egyhamar jó sülljön ki.

— IV. V. VI. A subrosában kér felvilágosítást. Arról, hogy közölhető-ne valónak: szó sínes. De már öntől mégis sikerültébebe szeretnénk; magasabb igényeink vannak, mint akármely kezdővel szemben valónak.

SAKKJÁTÉK.

856. sz. feladv. Bayer Konrádtól (Olmützben).

Világos indul s a negyedik lépésre mottot mond.

851-dik számú feladv. megfejtése.

(Votruba J. L-től Bécsben.)

- Elő megfejtés.
- 1. Bf1-a1 ... b4-b3
 - 2. Kb2-b1 ... b3-b2
 - 3. a7-a8V ... b2-a1
 - 4. Va8-a1 mat.
- Második megfejtés.
- 1. Bf1-h1 ... b4-b3
 - 2. h5-h6 ... Kg-g6
 - 3. h6-h7 ... t. sz.
 - 4. Bh1-h6 v. h7-h8 H mat.
- Harmadik megfejtés.
- 1. a7-a8H ... b4-b3
 - 2. Ha8-b6 ... e7-b6
 - 3. Bf1-d1 ... b6-b5
 - 4. Bd1-d6 mat.

Helyesen fejtették meg: VESZPRÉMBEN: Fülöp J. SZIGETCSÉKEN: Mayer K. GELSÉN: Glesinger Zsigm. BUDAPESTEN: K. J., F. H. és SÁROSPATAKON: Gérecz K. Németh P. DEBRECZENBEN: Zagyva I. KECSKEMÉTEN: Galambos K. MSKOLCZON: Hartmann tst. SZATMÁRON: Vass János. és Friedmann J. A PESTI sakk-kör.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (I. Egyetem-tér 2. sz.)

Tartalom.

Perger János (arcképpel). — A városigtetben. — A csuldatos történet (vége). — Vázlatok Píladelphiából (két képpel). — Dr. Vaszkovits János budai vizsgálóintézete (képpel). — Kolozsvár és az ápril 22-ki nagy tüzvész (képpel) — Strogoff Mihály utazása (képpel). — Egyveleg. — Melléklet: A vajúdás napjai — A párisi szekeréről. — A hétről. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Adakozások. — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

HETI-NAPTÁR.								
Hónap és hetinap	Katholikus és protestáns naptár		Görög-orsz naptár	Izraeliták naptára	Nap		Hold	
	Kalendár	Április			két nyug.	két nyug.		
30 Vasárn.	A 2 Sinaai Katalin	A 2 Miseric Dom.	18 C 2 18 Simeon	6 B. h. al. elk. b.	6. p. ó p.	é. p.	6. p.	
1 Hétfő	Fülöp és Jakab ap.	Fülöp, Jakab	19 János	7 Templomsz.	4 45 7 9	9 57	1 26	
2 Kedd	Athanáz, Zsig.	Zsigmond	20 Theodon	8	4 44 7 11	regg. regg.	2 55	
3 Szerd.	+ foltalálás	Kereszt földed.	21 Janár	9 Odám	4 40 7 14	1 55	2 42	
4 Csüt.	Monika	Flóra, Amália	22 Paracitus	10 Bójt	4 39 7 15	3 9	2 58	
5 Pént.	Pius pápa	Jámbor	23 György	11 Bójt Illés h.	4 38 7 16	4 22	3 12	
6 Szom.	János ol. föz.	Gizella	24 Zaeh	12 Sab. 3-ik per.	4 38 7 17	5 35	3 27	

Hold változásai. ☉ Holdtölte 8-án 2 óra 9 perczkor reggel.

57 határozat használt petít sor, vagy annak helye egyszerű letétáradal 14 krajczár; többszöri letétáradal 10 krajczár. Bélyegülj, kő'ön minden letétáradal után 50 kr.

HIRDETÉSEK.

Küldi-hivatalunk számára hirdetésnek elfogad Brestben; Habsburg és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Sclaterstrasse Nr. 24, Oppelik A. Wollzeile Nr. 22.

A valódiság biztosítása mellett!

Dr. Suin de Bontemard FOG-PASTAJA,
1 és 2 csomagokban, ára 70 és 35 kr.
A fogaknak és foghúsnak legelőszöb, legkényelmeseb és legbiztosabb tisztító és fentartó szere.

Dr. Béringuier KORONA - SZESZE,
(vagy a kölni víz quintessenciája),
1 üvege ára 1 frt 25 kr. és 75 kr.
Legkiválóbb minőségben mint kitűnő szagos- és mosdó-víz és pompás gyógyerejű segélyszer.

Dr. Béringuier NÖVÉNYGYÖK-OLAJA,
megpróbálva mint megbízható és olcsó szépitőszert a haj- és az alkalmi fentartása, erősítése és szépitése s az oly szakmák felkorpá- és bőrmoh-képződés megakadályozására. Egy üveg 1 forint.

Dr. Hartung növény-hajkenőcse,
élesztő és tápláló nedvek és növény-alkatrészekből a haj-növényt újrabresztése és föllevenítésére, a 85 kr.

Dr. Hartung Chinahéj-olaja,
a legjobb chinahéjnak balszamos olajokkal főzésekéből, a hajfenntartása és szépitésére; a 85 kr.
Valamennyi fentebb elősorolt szabad. czikk. valódi minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható:

- PESTEN:** Török József, gyógyszer. a »sz. lélekhoz«; Jecovits M., gyógyszer. a magy. királyhoz; Scholz János, városi gyógyszer. Kissa K., gyógyszer. a Kigyóhoz; Sztupa G., gyógyszer. a széna-terten; Wlassik Ed., gyógyszer. Továbbá BUDA: az udv. gyógyszerárban, és Ráth P., gyógyszer. Tabánban. Ó-BUDA: Bakasi A., gyógyszer. és Prochaska J. kereskedésében.
- Alsó-Kubin:** Schlesinger Simon, Arad: Elias Armin, Goldstein II. Baj: Klencan és Babócs. Balassa - Gyarmath: Havas Gyula, gyógyszer. Berettyó-Ujlalu: Vas Jenő. Breznóbánya: Zornalab G. örökösai gyógyszer. Csáktornya: Kárács A. Csernoviz: Schindler J. gyógyszer. Gólcsohova: J. Debrezen: Csanak J., Gerdy F., Berghofer Istv., dr. Rothschneek E. gyógyszer. Eger: Pillér József. Eszék: Dimes J. K. gyógyszer. Faiszt: Hirschl David. Földvár: Nádháza Pál. Gyöngyös: Vožary T. gyógyszer. Gy.-Szt.-Miklós: Fröhlich E., Olt. E. Győr: Némethy P. Gyula: Ortel Istv. gyógyszer. H - Bőszörmény: Lányi M. Iglo: Hatis János. Ipolyvás: Winter Sándor. Káloca: Horváth A. gyógyszer. Kaposvár: Kohn Jakab. Kassa: Eschwig és fia, Quirfeld, Münster Gyula, Strausz.
- D. Megay G. A.,** Wandraschek K. gyógyszer. Keeskenet: Molnár János gysz. Késmark: Scherfcl Kornél gysz. Komárom: Belloni A. Léva: Boleman E. gyógyszer. Lippa: Csordán Sándor. Liptó-Szt.-Miklós: Balló Lajos Liptó-Hradec: Lányi A. gysz. Losoncz: Pichla Lajos gysz. Lőcse: Klein Sándor. Lubló: Glaz J. Lugos: Schiesser Ant. fia. Magy. Fehérlételek: Feigl F. Magy.-Hradec: Grigar F. Magy.-Óvár: Csah S. Makó: Nagy Adolf, gyógyszer. Marczall: Iszl Sándor. M.-Vásárhely: Fogarasy J. Mező-Kövesd: Klein J. Miskolc: Pastinov F., Mahr F. a »fektő kutyá«-hoz. Munkács: Horvitz S. Nadworna: Dziembowski gysz. Nagy-Bánya: Haracsek József. Nagy-Becskerek: Illievich I. Nagy-Kálló: Mandl Salomon. Nagy-Kunzas: Rosenfeld Ad. Nachrach J. H. Nagy-Károly: Schöberl K. Nagy-Mihály: Albrecht Ede.

Dr. Borchardt orvostudor NÖVÉNYSZAPPANA,
a bőrszín szépítésére, megpróbálva minden bőrszín ellen, valamint különösen sikeres mindennemű fűrdőnél. Eredeti csomagokban a 42 kr.

Dr. Béringuier növényi hajfestő-szere,
(tokban, kefésekével és csészével, teljes készület, ára 5 forint).
Mint a célnak eszathatatlannul megfelelő és egyáltalán ártalmatlan; valódi fest, minden tetszés szerinti árnyalatban.

Dr. Lindes tanár NÖVÉNYI RUDAS-HAJKENŐCSE,
fokozza a haj fényét és ruganyosságát s egyúttal a hajszálardan tartására is alkalmas; egy eredeti darabnak ára 50 kr.

Balszamos olajbogyo-szappan,
mint enyhe, hatályos naponkinti mosdó-szer, még a legyöngédebb bőrű hölgyek és gyermekeknek is a legjobban ajánlható.
Egy eredeti csomagnak ára 35 kr.

LEDER TESTV.

(1. rendű gyógyszerészek Berlinben)
balszamos földimogyoró-olajszippanuk, igen enyhe, szépítő és frissítő mosdó-szer, különösen gyöngéd bőrszínű hölgyek és gyermekek számára, továbbá sárga, darva, fölserepedett bőrű egyéneknek. 1 drb 25 kr., 4 dbt magában foglaló csomag 80 kr. valódi minőségben a következő magyarországi raktárakban kapható:

- Nagy-Röze:** Nandrács M. Nagy-Szeben: Albrecht A. és Stengel Sam. Nagy-Szombat: Heuffel K. F. N.-Várad: Janky J., Paritz L. Német-Bogán: Brayder A. Nyiregyháza: Pavlovitz Em. Hünfalvi Lajos. Nyitra: Kovács J. gyógyszer. Országház: Medvecski, gysz. Pancsova: Subbotits S. A. Pápa: Bermüller József. Pécs: Zsolnay E. és V., Zach K., Lechner testv., Kovács gysz. Pozsony: Heinrich F. gyógyszer. Pápa: Fischer János atdai. Putnok: Fekete F. gyógyszer. Rima-Szombat: Simko F. Rozsnyó: Feymann A. Rózsaszeg: Hammerschmid J. gyógyszer. Sasvár: Mike A. gyógyszer. Segesvár: Missalbacher és fia. Selmec: Dimák J. E. Sepső-Szt.-György: Benkő és Csutak. Sükösd: Holmik öv. gyógyszer. Sopron: Meney A. gyógyszer. Szabadska: Farkas J. Zolymon: Stech Lajos, gyógyszer.

Ujabb időben ismét — névszerint dr. Borchardt illatos növény-szappanja és dr. Suin de Bontemard fogpasta-jából — külsőleg csilalódiság hasonló, értéktelen hamisítványok tűnnek föl; az ilyen csalásoktól óvjuk ezikkeink fogpasta-ját egyrészt, hogy magukat kártól megóvhassák, másrészt pedig 25 év óta a legjobb hitelnek örvendő készítményeink jó hírnevének érdekében, s kérjük bevásárlásnál pontosan ismeretes eredeti csomagolású módunkra ügyelni.
Raymond és Tarsa, mű-vegyszerek, illatszert-gyártók és cs. k. szab.-tulajd. Berlinben. 1817

Gyökeres orvoslása

a gége-, nyak- és tüdőbetegségeknek benső gyógyszerek alkalmazása nélkül, csak belégzés által a balszamos növényi s ásványi belégzési készítményeknek Kolscharch Fr. gyógyszerésztől Bécs-Ujlyuban.

Ezen észszerű gyógyeljárás a bel- és külföld összes orvosi körében följötte számos használatnak örvend, megtehető gyógyeredményei miatt. A készületek alkalmazásának egyszerűsége ezen belégzési módszernek minden más rendszernek följött azon előnyét nyújtja, hogy az a beteg nyert utasítás után az orvos jelenléte nélkül használhatja. Dr. Niemeyer tanár Magdeburgban ezt újonnan megjelent e című művében „Die Lunge“ különösen ajánlja a fentebb érintett körzetekben. Ezen gyöngéd célszerű voltáról a bel- és külföld más jeles orvosi tekintélyűtől vannak bizonyítványok és rendelkezéseik állanak.

Árak: Egy belégzési készület (javított) 3 frt 50 kr. Balszamos-növényi-készítmények 10 Keltós 1 » » » Asványi-készítmények belégzésre 1 » » » Rőpirat » » » » » 30 »
Ezen belégzési készületekről közlekedő részleteket tartalmaz Dr. Czuberka C. ur, a légszűrés betegségek különleges orvosának rőpirata, Bécsben, Kohlmarkt Nr. 3.; rendel 11—1 és 4—6 óráig. Ugyanott kaphatók is kaphatók. — Székföldesek postai utalvány (5 kr.) vagy utavélt mellett, 50 kr. csomagolási díjjal pontosan eszközöltetnek alórt által.

Fried. Kolscharch, Apotheker in Wiener-Neustadt.

Bizonyítvány.

Tisztelt ur! Sziveskedjek nekem egy dobozzal és egy üvegesével az ön preparatumbaiból postai utalvétel mellett megküldeni. E szereket igen kedvező eredményvel alkalmaztam. Károlyváros, 1876. jan. 13.

Tisztelettel
Andressil F.

Kapható Budapesten: Török József urnál, király-utca 7. sz. Pozsonyban: Heinrich Frigyes urnál.

12 évi siker minden kétség fölfe helyezés, miszerint Thedo tanár SZAKÁLL-HAGYMÁJA

a legjobb és legbiztos szer, a szék szakállbelső előírás. Szakálltanok, a legmagasabb állású férfiak közül is, szép szakállakat csupán ezen szernek köszönhetnek. Ezen szer a szakáll növekedését hirtelen gyorsasággal elősegíti, úgy hogy 16 éves fiatal emberek is, a legrovidebb idő alatt teljes és erős szakállt nyertek általa, a melyet a bizonyítványok csatol bizonyítanak.

Miután számos semmirevaló hamisítás ugyanazon név alatt árba bocsátották, jó lesz arra ügyelni, hogy minden csomag a feltalálók által lenyomott pecsétjével legyen ellátva. Ara egy csomagnak 2 ft. 10 kr., postai küldéssel 10 kral több.

Fürst József, gyógyszerész urnak, Pragában. Szíves közönetemet a szakáll-hagyományról; az igen hatásoknak bizonyult be, és én mindenkinél a legjobban ajánlhatom. Hirt Károly J., s. k. építési vállalkozó. Valódi minőségben kapható: Budapesten Török József gyógyszerésznél, király-utca 4. sz. Pozsonyban: Pisytor Bódog gyógyszerésznél, Mihálykapunál.

A perui oca-növény esodlatos táp- és gyógyerejét Humboldt Sándor ezen szavakkal ajánlotta: „szukimellúség és gumó s ocaeroseknek nem fordul elő és testük a legnagyobb megerőtés mellett is minden táplálék és alom nélkül napokon át éperős marad.“ — Boerhave, Bonpland. Taudi és valamennyi dél-amerikai utazók által bebizonyított; a német tudósvilág elméletileg már régen, gyakorlatilag azonban csak a mainzi „szerecen“—hez címzett gyógytár Sampson tanár-féle oca-készítményét használata által van elismerve, miután ezek friss növényből készülvén s minden hathatos alkatrészt változtatlanul megtartanak. Ezen készítmények a beteggyógy eszerszeresen megterített mell- és tüdőbetegségeknek, sőt előhaladt korban is titűnő hatással bírnak (I. sz. lapdacs), gyökeresen gyógyít minden altesti- és emésztési-betegségeket (II. sz. lapdacs és bor), pótolhatlan minden idegbetegségek és egyetlen gyökeres gyógyszer, különösen mindenféle gyöngeség ellen (III. sz. lapdacs és borsessz). — Ára 1 doboznak 2 frt, 6 doboz 10 frt, 1 üveg 2 frt.

Kimerítő felvilágosítás dr. Sampson tanár-tól, mely a oca-t helyszínen gondosan tanulmányozta, ingyen s bérmentve a „szerecen“—hez címzett gyógytár Mainzban, és raktárát által Pesten: Török J., gyógyszer. rőraktár Magyarországra névze. Brunn J. Schönbach For., gyógyszer. Pragában: Fürst József, gyógyszer. Bécsben: Hanbner Ede, anygal-gyógytár, Hof 6., rőraktár Ausztria névze. 445 (26)

Rothauser Testvérek,

Budapest, király-utca 1, Petrovits-féle házban. — Fiók: Hatvani-utca 16.
1 db. szövetből frt. — 50 kr. 1 db. alpacából 60 kr. — 1 frt. 1 db. selyemből frt. 1 — frt 3. 1 db. selyemből béllével, frt 1 50 — frt 4. legfinomabb selyemből, szegélyezve, dbonként 2 50, 2 75, 3 —, 3 50. Igen elegans, lyoni selyemből legfinomabb kiállítás, dbonként frt 3 50, 4 —, 4 50. 5 frt. Nagyon elegans, a legfinomabb, amíg eddig elő lett állítva, dbonként frt 6 —, 6 50, 7 —, 7 50.

1884 A legnagyobb választék és legelőszöb forrás.

Tek. Török József urnak Budapesten.

Jubásunk 4 hétig közsvényben szenvedett, s ez ellen minden csak gondolható szert használt, sőt még a gypmester is készítet számára valami kenőcsöt, amiórt neveteg tárgya is lett, hogy magát oly kezekre bízta. Végre rábírtam őt, hogy a neki már hetek óta ajánlt közsvényhasználatát használja, melynek 4 napi használata után már eszmáit felvehette s ismét elmehetett a jubász-gazdaságba, melyben már négy hét óta nem volt.

Ezen közsvényhasználat valódi áldás a szenvedő emberiségre, s áldja meg az isten annak feltalálóját!

Kérem, sziveskedjék a mellékelt öszögört egy darab közsvényhasználat egy igen szegény anyá részére, annak idecsatolt czime alatt haladéktalanul küldeni.

Czvitkovics Ignác, fülöp-majori gazda, utolsó posta Nagy-Kanizsa.

Valódi lyoni selyem-szövetek,

divatos női ruhakelmék, kész ruhák és felöltők legújabb divat szerint és tökéletes választékban

KELLER és ZSITVAY

női divat-kereskedésükben Budapesten, Szerviták épületében.

Martiny F. H.

Budapest, IV. váci-utca 17. 1927

Ajánlja a t. ez. uraságoknak jól felszerelt raktárát saját készítményi

TAJZ-dobány- s szivarpipát, valamint badeni s török meggy-fa eszikbúzárait a legelőszöb árak mellett. Szó- vagy levelel megrendelések bármil. címer, monogram vagy más jelvényekre az r-ismert jó készítményi modorban eszközöltetnek. Kívánatra árjegyzékek franco szállítattak.

35° R. meleg artézi forrás — porcellán-, márvány-, kád- és kőfürdő zuhanykészülékkel — nagyszerű kert — 300 teljes kényelemmel berendezett szoba — társalgási terem — kül- és belső fürdő — naponta zene. **Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévír kedvező eredménynyal használtatt:** Köszvény — az ízületek, izmok, csontbaj, ideggyógy, idült eszusa. A csúsz. közsvény erőmvi behatások, typhus után fellépő hűdés. — Zabák. — A csontbántalmak, csontszét, izületi bajokat és külsérteket követő elváltozások. — Fájdalmas hegek, merevség, hűdés. — Bőrbántalmak. — Vizeleti nehézségek. — Méh- és hüvelybántalmak

A hévír belsőleg eredménynyel használtatt: idült gyomorhurtnál az alhasi pangásoknál. A szigeten van gyógytár; rendlő orvos: **Dr. Ferzár.** Bérletkélly egy a fürdő. mint a m-netjegyek egyúttal váltó-ánál árelengedés. A szigeten lakók a fürdőhasználatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek. A fővárossal öránként kétszer közlekedés.

A nyári idény május 15-én megnyitattik.

A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelői irodában.

A margitszigeti felügyelőszög.

Utolsó posta: Ó-Buda.

Bútor-ajánlat.

Ajánlja gazdagon felszerelt raktárát mindenféle vasbutorokból a legelőszöb gyári árakon: kerékbutorok, kerli padok 3 frtől 25 frt. Székék frt 3—6. Kerli asztalok vas- vagy fa-lapokkal frt 8—20. Kerli asztalok frt. 60—300. Összerakható kárpitozott ruganyos matracsok frt 30—50. Gür-kocsi beutegk számára 50 frtől 100 frt. gyermek-kocsi, kosárral frt 12—25. kerli-feeskendők st.

PILEPSIE

(nehézkedő levél után gyógytattik dr. KILLISCH, föléleges szert által helyi gyógytatt, Drezda m. lett (Szászországban). Már 1000-nál többem sikeresül gyógytatt.

Bútor-bazar

Budapest, régi posta-utca

Kiköltözés folytán: 1 pár egyajtajú szifon-székény 40 frt. 1 — kézfájra 50 frt. 1 — ágy 20, 30, 40, 50 frt. 1 mosdószékény 13, 15, 20 frt. 1 éjeli székény 5, 6, 8 frt. 1 kihúzó asztal 15, 20, 30, 40 frt. 1 szalon-asztal 15, 20, 25 frt. 1 szalon-garnitúra ripszából 120 frt. 1 — — — — — gobelinnél 140 frt. 1 — — — — — selyemből 160 frt.

Ajánljuk gazdag raktárunkat mint legelőszöb és biztosított-kepes bevásárlási forrást. — Vidékre szállítások pontosan eszközöltetnek. 1940

Olecsöb mint bárhol!

SCHULFUR ADOLF

Budapest, ország-ut, Károlykaszárnya 24. szám alatt, nagyszerű czipő-gyári raktárában.

Eladás nagyban és kicsinyben. Nők számára. 1 frt 20 kr. Comodezépök, finom bőr v. éberlating 2 frt — kr. Comodezépök, legfin. éberlating vagy hőröl, sarkkal és magas elegáns csokorral 3 frt 80 kr. Éberlating zngos topánok 6" magas szár, és lakorral, legfinomabb faj 4 frt — kr. Finom bő zngos topán 6" magas szárral és erős dupla talppal 5 frt — kr. Urak számára. 1 frt 30 kr. Comodezépök, finom bőr vagy kelméből 4 frt 80 kr. Zergébőr topánok, lak-rral, legfinomabb faj 5 frt — kr. Borjúbőr (vörös) vagy sárgabőr topánok, erős dupla talppal legártosabb 5 frt — kr. Legfinomabb k-ztyűbőr topánok 5 frt 50 kr.

Továbbá mindennemű lábbeliek, leányok, fiúk és gyermekek számára legnagyobb választékban 1 frt 50 krtól—3 frt. Vidéki megrendelések az ár beküldése vagy utánvélt mellett pontosan és gyorsan eszközöltetnek. Nem használható lábbeliek mindenkor becsoróltotnek. 1878—9

Helyiség-változtatás.

Az eddigi bécsi-utca 15-ik szám alatt fennállott férferuha-üzletem jelenleg a Deák Ferenc-utca 5-ik sz. alatt létezik. Megrendelések, úgy mint eddig, a legpontosabban eszközöltetnek. 1939

Baum József.

2 eredeti varró-gépek

SCHOTT testvéreknél, Budapesten, bécsi-utca, Erzsébetter szarkán.

Vattai Gábor lakatos-mester

Budapest, Lipót- és kalap-utca sarok, készít cseréppel és pléfhallal ellátott takarék-táshelyeket, valamint minden egyéb lakatos-munkákat.

Javitások pontosan és jutányos árak mellett készítettnek. Vidéki rendelémények pontosan eszközöltetnek.

Tavaszi idényre

legjobb selyem- és divat-kelmék, francia Moelle ruhák és felöltők nagy választékban és olcsó árak mellett,

ÁTS és TARSAI

női divat és kész ruhák raktárunkban. Budapest, szervita-tér 6. sz.

1892

